



Fakultet za menadžment u sportu



12. Međunarodna naučna konferencija - Obrazovanje u sportu

12. Međunarodna naučna konferencija  
**Obrazovanje u sportu**  
Zbornik apstrakata

12<sup>th</sup> International Scientific Conference  
**Education in Sport**  
Book of Abstracts



Fakultet za menadžment u sportu





Fakultet za menadžment u sportu  
Alfa BK Univerzitet

**Zbornik apstrakata**  
**12. Međunarodna naučna konferencija**  
**OBRAZOVANJE U SPORTU**

**Book of Abstracts**  
**12<sup>th</sup> International Scientific Conference**  
**EDUCATION IN SPORT**



**Alfa BK Univerzitet - Fakultet za menadžment u sportu**  
**Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu**  
**FIEP-ova evropska sekcija za istoriju fizičke kulture**  
**Olimpijski komitet Srbije**  
**Sportski savez Srbije**  
**Republički zavod za sport i medicinu sporta Republike Srbije**

**Beograd, 2016. godine**

## **Naučni odbor / Scientific board**

dr Violeta Šiljak, Fakultet za menadžment u sportu Alfa BK Univerziteta, Beograd, Srbija  
dr Predrag Nemec, Fakultet za menadžment u sportu Alfa BK Univerziteta, Beograd, Srbija  
dr Sergey Tabakov, Ruski državni univerzitet fizičkog obrazovanja, sporta i turizma, Rusija  
dr Petar Bonov, Sportska akademija, Sofija, Bugarska  
dr Bojanka Peneva, Sportska akademija, Sofija, Bugarska  
dr Georgios Fragkiadakis, Grčka vojna akademija, Atina, Grčka  
dr Nickos Aggelioussis, Fakultet za sport i fizičko obrazovanje, Grčka  
dr Nicolae Ochiana, Fakultet zdravlja, Univerzitet "Vasile Alecsandri", Bakau, Rumunija  
dr Izet Rađo, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina  
dr Munir Talović, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina  
dr Damir Ahmić, Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina  
dr Igor Jukić, Kineziološki Fakultet, Univerzitet u Zagrebu, Hrvatska  
dr Dragan Milanović, Kineziološki Fakultet, Univerzitet u Zagrebu, Hrvatska  
dr Milan Žvan, Fakultet za sport, Univerzitet u Ljubljani, Slovenija  
dr Milan Čoh, Fakultet za sport, Univerzitet u Ljubljani, Slovenija  
dr Rado Pišot, University of Primorska, Koper, Slovenija  
dr Gino Strezovski, Fakultet za fizičku kulturu, Skoplje, Makedonija  
dr Dobrislav Vujović, Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić, Univerzitet Crna Gora  
dr Mila Popović-Živančević, Alfa BK Univerzitet, Beograd, Srbija  
dr Zoran Milošević, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija  
dr Sladana Mijatović, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu, Srbija  
dr Zvezdan Savić, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu, Srbija  
dr Melina Nikolić, Alfa BK Univerzitet, Beograd, Srbija  
dr Aleksandar Prnjat, Alfa BK Univerzitet, Beograd, Srbija  
dr Dragan Životić, Fakultet za menadžment u sportu Alfa BK Univerziteta, Beograd, Srbija

## **Urednici/Editors**

Violeta Šiljak, Melina Nikolić

## **Sekretarijat/Secretary Board**

Ivana Parčina, Aleksandra Perović

## **Izdavač/Publisher**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

Palmira Toljatija 3

<http://fms.alfa.edu.rs/Fakultet-za-menadzment-u-sportu>

## **Štampa i grafički dizajn/ Print & Graphic design**

RIS Studio, Beograd

## **Tiraž/Print run**

150 primeraka

## SADRŽAJ

<b>Milovan Bratić</b> SPORT I OBRAZOVANJE.....	9
<b>Nenad Đurđević</b> ODGOVARAJUĆE STRUČNO OBRAZOVANJE ILI STRUČNA OSPOSOBLJENOST KAO USLOV ZA OBAVLJANJE STRUČNOG RADA U SPORTU PREMA ZAKONU O SPORTU REPUBLIKE SRBIJE IZ 2016. GODINE.....	10
<b>Predrag Gavrilović</b> OBRAZOVNI SISTEM I SPORTSKE AKTIVNOSTI KAO FAKTORI UNAPREĐENJA KVALITETA I DUŽINE ŽIVOTA GRAĐANA SRBIJE.....	12
<b>Iber Alaj, Arifi Fitim, Shala Sylejman, Ibri Lulzim, Žarko Kostovski</b> THE IMPACT OF MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTORIC CAPABILITIES IN THE AEROBIC SUSTAINABILITY.....	13
<b>Ivan Anastasovski, Lenče A. Veličkovska, Lazar Nanev</b> VOLONTERSTVO KAO PROCES U MENADŽMENTU SPORTSKIH ORGANIZACIJA.....	14
<b>Jelena Arsić</b> DUALNA KARIJERA U VRHUNSKOM SPORTU.....	15
<b>Srećko Bačevac, Aleksandra Perović</b> BRENDIRANJE I BRENDA KAO FAKTOR KONKURENTSKE PREDNOSTI SPORTSKIH ORGANIZACIJA.....	16
<b>Marko Begović, Ivana Parčina</b> KOMPETENCIJE PROPISANE U EU U OBLASTI SPORTA KAO SMERNICE ZA IZRADU NACIONALNIH POLITIKA.....	17
<b>Siniša Čančarević, Žiko Nović</b> SISTEM TAKMIČENJA ŠKOLSKE OMLADINE.....	18
<b>Alen Ćirić, Haris Alić, Šemso Ormanović, Nedim Čović</b> MOTIVI KAO INDIKATORI USPEŠNOG VOLONTIRANJA U SPORTU.....	19
<b>Vladimir Dragičević</b> INTERAKCIJA OLIMPIJSKIH IGARA I TURIZMA.....	20

<b>Veselin Drljević, Žarko Šormaz, Igor Bendić</b> UPRAVLJANJE SPORTSKIM OBJEKTIMA.....	21
<b>Dževad Džibrić, Damir Ahmić, Adnan Bukvić, Željko Zobra</b> STRUKTURALNE PROMENE MORFOLOŠKIH KARAKTERISTIKA I MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI UČENIKA POD UTICAJEM KINEZIOLŠKIH OPERATORA.....	22
<b>Andrijana Đordan, Dragana Stojanović</b> TERMINOLOGIJA I JEZIK FUDBALA U SAVREMENOM ŠPANSKOM JEZIKU.....	23
<b>Ilarion Đurica</b> OPASNOST ZLOUPOTREBE I JOGA KAO NAJVEĆA STRAMPUTICA I PROVALIJA PRED SPORTOM I PSIHOTERAPIJOM.....	24
<b>Dejan Đurović</b> IGRE MALIH DRŽAVA EVROPE.....	25
<b>Shala Egzon, Ibri Lulzim, Shala Sylejman, Alaj Ibër, Žarko Kostovski</b> THE IMPACT OF THE COMPETITIVE RESULTS FROM THE WORLD CHAMPIONSHIPS ON THE COMPETITIVE RESULTS OF OLYMPIC GAMES IN JUDO.....	26
<b>Georgios Fragkiadakis, Vojkan Selaković</b> ISTORIJSKI RAZVOJ TRČANJA NA DUGIM I NAJDUŽIM STAZAMA.....	27
<b>Vesna Habić, Nikola Jelić</b> SPORT I SPORTSKA INDUSTRIJA.....	28
<b>Zlatan Halilbegović, Jelena Arsić</b> ZNAČAJ MENTALNE PRIPREME ZA VRHUNSKO SPORTISTE.....	29
<b>Radovan Ilić, Marjan Mirčevski, Jovan Veselinović</b> BEZBEDONOSNO UPRAVLJANJE MASAMA NA SPORTSKIM DOGAĐAJIMA.....	30
<b>Nikola Jelić, Milovan Mitić, Saleh Alyasir</b> MODELI FUDBALSKEG TRENINGA MLAĐIH KATEGORIJA.....	31

<b>Nebojša Jotov</b> FAKTORI USPEŠNOG UPRAVLJANJA U SAVREMENIM VELNES CENTRIMA.....	32
<b>Nemanja Jovin, Luka Rajković</b> HULIGANIZAM U SPORTU U SRBIJI I REGIONU.....	33
<b>Mirko Kantar</b> REALIZACIJA TRENINGA ZA PODIZANJE KAPACITETA PREDSTAVNIKA NACIONALNIH GRANSKIH SPORTSKIH SAVEZA U OBLASTI PROGRAMSKE STRUKTURE BUDŽETA.....	34
<b>Žarko Kostovski, Zoran Masić, Nina Đukanović, Milija Ljubisavljević, Đurica Amanović</b> RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA ČETIRI GRUPE ISPITANIKA SPORTISTA I NE-SPORTISTA KOJI SU TRETIRANI SA EUROFIT BATERIJOM TESTOVA.....	35
<b>Iva Ljesar, Aleksandar Joksimović</b> KAPUERA - ČUVAR KULTURNOG IDENTITETA.....	36
<b>Milan Ljubenović, Nikola Stanković, Vladimir Savanović</b> MENADŽMENT RIZIKA U ORGANIZACIJI SPORTSKIH DOGAĐAJA.....	37
<b>Đorđe Mačvanin, Nenad Mačvanin, Vladan Babić</b> MENADŽMENT U FARMACIJI – NAUKA, VEŠTINA ILI UMETNOST.....	38
<b>Nenad Mačvanin, Đorđe Mačvanin, Vladan Babić</b> MOBING - OBLIK STRESA DRUŠTVA U TRANZICIJI.....	39
<b>Ifet Mahmutović, Izet Rado, Munir Talović, Eldin Jelešković</b> RAZLIKE U MENADŽMENTU ORGANIZOVANJA FUDBALSKIH KLUBOVA PREMIJER LIGE BOSNE I HERCEGOVINE.....	40
<b>Julijan Malacko</b> MODELOVANJE EDUKACIJE U SPORTSKOM MENADŽMENTU.....	41
<b>Almir Mašala</b> POVEZANOST RAZVOJNOG POTENCIJALA SPORTSKOG TRŽIŠTA BOSNE I HERCEGOVINE SA KVALITETOM SPORTSKIH PROIZVODA.....	42
<b>Ivica Medenica</b> SHOULDER INJURIES IN SPORTSMAN AND TREATMENT.....	43

<b>Nikola Mijatov</b> SPORT U SLUŽBI SOCIJALIZMA: JUGOSLOVENSKO ISKUSTVO.....	44
<b>Vladimir Miletić, Krasomenko Miletić, Željko Rajković</b> POSTUPCI ORGANIZACIJE EDUKATIVNOG KAMPA.....	45
<b>Milovan Mitić, Marko Isaković, Tawfiq Hassan Abdolkarim</b> MENADŽMENT TOTALNOG KVALITETA.....	46
<b>Predrag Nemeć, Marija Nemeć, Vesna Nemeć, Maria Andropoulou</b> ULOGA SUBLMATIVNIH TRENINGA U STVARANJU BRENDIA SPORTSKE DIPLOMATIJE.....	47
<b>Predrag Nemeć, Vesna Nemeć, Mitrićka Stardelova, Katarina Nejić</b> ULOGA METROLOGIJE U SAVREMENOJ TRENAŽNOJ TEHNOLOGIJI.....	48
<b>Melina Nikolić</b> PRAGMATIČKI ASPEKT NASTAVE VOKABULARA U NASTAVI ENGLISKOG JEZIKA NA FAKULTETU ZA MENADŽMENT U SPORTU ALFA BK UNIVERZITETA.....	49
<b>Žiko Nović, Siniša Čančarević</b> MENADŽMENT U SPORTSKOJ REKREACIJI.....	50
<b>Kristina Pantelić Babić, Petar Pavlović, Nenad Živanović</b> UČEŠĆE ČEDOMIRA MILIĆA U SARADNJI SOKOLSKIH I DRUGIH ORGANIZACIJA.....	51
<b>Ivana Parčina, Mirjana Jovišić Simić, Emina Terzić</b> LJUDSKI KAPITAL U SPORTSKIM ORGANIZACIJAMA.....	52
<b>Aleksandra Perović, Aleksandar Raković, Edin Bavčić</b> INFORMISANOST UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA IZ OBLASTI OLIMPIZMA PUTEM NOVIH KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA.....	53
<b>Branko Petković, Srećko Bačevac, Esmira Kanalić</b> SPECIFIČNOSTI KOMUNIKACIJE U SPORTSKOM MENADŽMENT.....	54
<b>Svetlana Petronijević, Vesna Nemeć, Vesko Drašković, Bojan Ugrinić</b> ZNAČAJ DIJAGNOSTIKE U UTVRĐIVANJU ZDRAVSTVENOG STATUSA VEŽBAČA RADI ODABIRA ADEKVATNE VRSTE TRENAŽNE TEHNOLOGIJE.....	55

<b>Eleni Plakona, Violeta Šiljak</b> OBRAZOVANJE U PARAOLIMPIJSKOM POKRETU.....	56
<b>Bojan Rajak</b> SEO OPTIMIZACIJA I POZICIONIRANJE INTERNET PREZENTACIJA NA GOOGLE-U, PRILIKOM PRETRAGE NA OSNOVU KLJUČNIH REČI "SPORTSKE PRIPREME U SRBIJI" .....	57
<b>Nebojša Randelović, Danijela Živković</b> MONITORING IZVEŠTAVANJA MEDIJA O NEGATIVNIM POJAVAMA U SPORTU U DRUGOJ POLOVINI 2014. GODINE.....	58
<b>Nusret Smajlović, Zijada Povlakić</b> ANALIZA RAZLIČITIH MODELA ORGANIZACIJE ODNOSA SA JAVNOŠĆU U FUNKCIJI STRATEGIJE ZA POBOLJŠANJE POSLOVANJA SPORTSKIH ORGANIZACIJA.....	59
<b>Filip Smiljanić</b> UTICAJ POLITIKE NA FORMIRANJE I RAD SPORTSKOG DRUŠTVA RADNIČKI.....	60
<b>Rade Stefanović, Života Stefanović</b> UTICAJ PRAVILNOG ODABIRA SPRAVA I REKVIZITA U SPRINTU, KOD STUDENATA FAKULTETA ZA SPORT I FIZICKO VASPITANJE LEPOSAVIC.....	61
<b>Violeta Šiljak</b> EVROPSKA DIMENZIJA OLIMPIJSKOG OBRAZOVANJA.....	62
<b>Žarko Šormaz, Vukota Jokić</b> MODEL MENADŽMENTA PREMA CILJEVIMA.....	63
<b>Munir Talović, Šemso Ormanović, Damir Đedović, Alen Ćirić</b> RAZLIKE U SFERI SPORTSKOG KRITERIJUMA FUDBALSKIH KLUBOVA U BIH NA RAZLIČITIM NIVOIMA TAKMIČENJA.....	64
<b>Zvezdan Terzić, Dragan Životić</b> LIDERSTVO KAO SLOŽENA MENADŽERSKA AKTIVNOST.....	65
<b>Dragan Toskić</b> UTICAJ RAZLIČITIH SPORTSKIH AKTIVNOSTI NA RAZVOJ MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI KOD DECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA.....	66



<b>Bojan Ugrinić, Aleksandar Ivanovski, Svetlana Petronijević</b> PLANIRANJE I ORGANIZOVANJE SPORTSKO-REKREATIVNOG KAMPA ZA DECU NA KOPAONIKU.....	67
<b>Saša Vajić, Vladan Vukašinović</b> OBLICI FIZIČKOG VASPITANJA U ORUŽANIM SNAGAMA SFRJ U PERIODU 1945 – 1992. GODINE.....	68
<b>Jovan Veselinović, Hasan Al Habrush, Petar Milčanović</b> ORGANIZACIONA STRUKTURA SPORTA.....	69
<b>Kristina Ž. Vištica</b> ZDRAVO TELO – ZDRAVO DRUŠTVO: ZEMLJA ŽENA ŠARLOT PERKINS GILMAN.....	70
<b>Željko Zombra, Adnan Bukvić, Damir Ahmić, Dževad Džibrić</b> UTICAJ MOTORIČKE SPREMNOSTI NA REZULTATE TESTA IZ TRČANJA NA 100 METARA KOD SREDNJOŠKOLACA.....	71
<b>Nenad Živanović, Petar Pavlović, Nebojša Randelović, Danica Piršl, Kristina Pantelić Babić</b> OBRAZOVANJE I DRUŠTVENE PROMENE.....	72
<b>Dragan Životić, Zvezdan Terzić</b> HARIZMATSKO LIDERSTVO U MENADŽMENTU U SPORTU.....	73

## **SPORT I OBRAZOVANJE**

**Milovan Bratić**

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu

### **Apstrakt**

Ovaj rad ima za cilj da predstavi povezanost sporta i obrazovanja, kao i mogućnosti sportskog obrazovanja, ali i akademskog obrazovanja za sportiste. Pokazalo se da se sport može veoma efikasno koristiti kao sredstvo obrazovanja i vaspitanja mladih te on kao takav zauzima sve značajnije mesto u školskim kurikulumima. Sa druge strane, bavljenje profesionalnim sportom odvaja sportiste od redovnih školskih obaveza te se javlja problem njihove integracije u društveni sistem po završetku sportske karijere. U tom slučaju potrebno je razviti obrazovne programe koji će se prilagoditi trenažnim i takmičarskim obavezama sportista i u isto vreme im obezbediti adekvatno akademsko obrazovanje koje će ih pripremiti za profesionalni rad u različitim sferama delovanja izvan sporta.

**Ključne reči:** edukacija, sportsko obrazovanje, škola, sport

## **ODGOVARAJUĆE STRUČNO OBRAZOVANJE ILI STRUČNA OSPOSOBLJENOST KAO USLOV ZA OBAVLJANJE STRUČNOG RADA U SPORTU PREMA ZAKONU O SPORTU REPUBLIKE SRBIJE IZ 2016. GODINE**

**Nenad Đurđević**

Pravni fakultet, Univerzitet u Kragujevcu

### **Apstrakt**

Novim Zakonom o sportu Republike Srbije koji je stupio na snagu 16. februara 2016. godine ("Sl. glasnik RS", br. 10/2016) regulisani su i uslovi pod kojima se neko fizičko lice može baviti stručnim radom u sportu (čl. 25-29). Prema Zakonu o sportu, stručnim radom u sportu se mogu baviti samo sportski stručnjaci, a to su lica koja imaju odgovarajuće više ili visoko obrazovanje u oblasti sporta, odnosno fizičke kulture ili su osposobljeni, u skladu sa posebnim podzakonskim aktima koje donosi ministar nadležan za sport, za obavljanje određenih stručnih poslova u sportu, ako zakonom nije drukčije određeno. Od ovog pravila postoje dva izuzetka. Prvo, stručno-vaspitni rad sa decom mogu obavljati pored sportskih stručnjaka koji imaju više ili visoko obrazovanje u oblasti sporta isključivo sportski stručnjaci koji pored osnovne stručne osposobljenosti imaju i posebnu stručnu osposobljenost za stručni rad sa decom, odnosno licima koja imaju manje od 16 godina. Drugo, strani sportski stručnjaci, odnosno lica sa stranim državljanstvom koji imaju odgovarajuće obrazovanje ili stručnu osposobljenost u oblasti sporta, u skladu sa zakonom države čiji su državljani, smatraju se sportskim stručnjacima i u Republici Srbiji. Ovakva zakonska rešenja naišla su na snažno protivljenje tokom javne rasprave predstavnika visokoškolskih ustanova u oblasti sporta, a podnet je i poslanički amandman u Narodnoj skuštini tokom usvajanja zakona. Osnovne zamerke su se sastojale u zahtevu da se napravi jasna razlika između „sportskih stručnjaka“ i „osposobljenih sportskih stručnjaka“ i da se stručni rad sa decom dozvoli isključivo licima za visokoškolskim obrazovanjem u oblasti sporta. Vlada Republike Srbije i Narodna skupština nisu ovakve predloge prihvatili jer su smatrali da su u suprotnosti sa uporednopravnim rešenjima i sportskim pravilima nadležnih međunarodnih sportskih saveza, kao i da se predlozi temelje na pogrešnom razumevanju predloženih zakonskih rešenja. Takvo opredeljenje je opravdano jer koje stručne poslove mogu samostalno da rade „osposobljeni sportski stručnjaci“ i sa kojim sportskim zvanjem, a koji stručni poslovi su rezervisani isključivo za „školovane sportske stručnjake“ može se odrediti,

zbog suštinskih razlika između pojedinih stručnih sportskih zanimanja, tek pratećim podzakonskim aktima: Pravilnikom o nomenklaturi sportskih zvanja i zanimanja i Pravilnikom o stručnom osposobljavanju u oblasti sporta.

**Ključne reči:** Zakon o sportu, sportski stručnjaci, stručni rad, stručno osposobljavanje, stručno obrazovanje, sportski treneri

## **OBRAZOVNI SISTEM I SPORTSKE AKTIVNOSTI KAO FAKTORI UNAPREĐENJA KVALITETA I DUŽINE ŽIVOTA GRAĐANA SRBIJE**

**Predrag Gavrilović**

Savez za rekreativni sport Srbije

### **Apstrakt**

Osnovni cilj svakog obrazovnog procesa je priprema učesnika za samostalan i uspešan život, u okviru mogućnosti i sposobnosti kojima raspoložu. Pretpostavka za ostvarivanje ovog cilja je i radna sposobnost, koju pojedinac treba da poseduje u svakom životnom dobu, što u najvećoj meri korespondira sa njegovim zdravstvenim statusom. Iz ovih razloga razvijene zemlje donose nacionalne programe, koji su orijentisani na formiranje društva u kojem će svi živeti dug i zdrav život.

Ovaj cilj u prvom redu podrazumeva postizanje visokog kvaliteta i dužine života, pošteđenog od preventabilnih hroničnih nezaraznih bolesti, koje se uz korišćenje duvana, smatraju odgovornim za oko dve trećine svih uzroka smrti. Mnogobrojna istraživanja su ukazala na presudan značaj sportskih aktivnosti u prevenciji ovih patoloških stanja, što je navelo odgovorne vlade da u svojim nacionalnim programima posebno mesto daju edukaciji stanovništva, u svim uzrasnim dobima, o benefitima koje sportske aktivnosti imaju. Tako američki nacionalni program „Zdravi ljudi 2020“ prepoznaje 15 oblasti u kojima je definisano 36 nacionalnih ciljeva, koji se odnose na sportske aktivnosti.

Za to vreme u Srbiji se deci i adolescentima, obuhvaćenim školskim programima, obezbeđuje manje od 5% preporučenog vremena, koje treba da provedu u sportskim aktivnostima, bez mogućnosti da kroz obrazovni sistem dobiju minimum potrebnih informacija neophodnih za ugrađivanje sportskih aktivnosti u sopstveni vrednosni sistem i njihovo regularno i primereno upražnjavanje kroz ceo život. Ukoliko se na planu osavremenjivanja nastavnih planova i programa ne preduzmu odgovarajući koraci, slika obolevanja srpske populacije će perspektivno da sve više zaostaje za trendovima u razvijenim zemljama.

**Ključne reči:** deca i adolescenti, sportska aktivnost, obrazovanje

# **THE IMPACT OF MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND MOTORIC CAPABILITIES IN THE AEROBIC SUSTAINABILITY**

**Iber Alaj<sup>1</sup>, Arifi Fitim<sup>1</sup>, Shala Sylejman<sup>2</sup>, Ibri Lulzim<sup>3</sup>, Zarko Kostovski<sup>4</sup>**

<sup>1</sup>Ministry of Culture, Youth and Sport of Prishtina

<sup>2</sup>Faculty of physical education and sport in Prishtina

<sup>3</sup>Sector of the sport in Municipality of Prizren,

<sup>4</sup>University Ss “Cyril and Methodius”- Faculty of physical education sport and health, Skopje

## **Abstract**

This research was conducted with the purpose to determine the impact of several morphological and motoric variables (which consists the predictor system) and the variable criteria of aerobic sustainability, running in 1500 meters. The sample of people who were tested consisted of 75 sportsmen aged 20 to 22, who actively take part in sports (25 wrestlers, 22 footballers, 16 handball players and 12 table-tennis players in the Sports Clubs of the Prishtina). On the basis of the obtained results, we can conclude that the predictor system of morphological variables does not have the impact statistically important in the variable criteria. Also, the predictor system of motoric variables does not have the impact statistically important in the variable criteria of aerobic sustainability, running in 1500 meters.

**Key words:** morphological characteristics, motoric capabilities, predictor system, variable criterion, regressive analysis, students.

# VOLONTERSTVO KAO PROCES U MENADŽMENTU SPORTSKIH ORGANIZACIJA

Ivan Anastasovski<sup>1</sup>, Lenče A. Veličkovska<sup>1</sup>, Lazar Nanev<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Fakultet fizičkog obrazovanja, sporta i zdravlja, Skoplje

<sup>2</sup>Pravan fakultet, Štip

## Apstrakt

U ovom istraživačkom radu reč je o pojmu volonterstva, koji može poslužiti kao model za uspešan menadžment proces u sportu i sportskim organizacijama. Mada je reč o novom metodu rada, ovde će biti prikazane neke tabelarne i grafičke šeme oko istraživanja volonterstva kao savremenoj potrebi civilnog društva u sferi sporta. Volonterstvo predstavlja jednu od osnova civilnog društva afirmišući ono najplemenitije u čoveku, kao što je pacifizam, sloboda, jednake mogućnosti, bezbednost, socijalizacija, pravda za svakog i sl. Kao u svakom drugom društvenom segmentu, tako i u sportu, i te kako je neophodno volonterstvo ili sopstveno angažovanje posebno za mlade ljude. Volonterstvo u sportu i sportskim organizacijama predstavlja početak sistemskog pristupa po pitanju opšteg termina volonterstva, a zatim i po pitanju raznih potreba gde se ne mogu obezbediti sredstva kojima bi se angažovali profesionalci u određenom poslu. Veoma malo se pisalo, analiziralo i doprinelo ovoj temi na ovim prostorima, o volonterstvu kao modelu i potrebi novog vremena. Oko toga koje sve to grupe i pojedinci mogu biti uključeni u volonterski rad i u kome segmentu sporta i njihovih organizacija mogu biti uključeni volonteri, izvršena je anketa kod 413 ispitanika metodom slučajnog izbora i kakav je njihov stav po tom pitanju? Ono što bi moglo da se izdvoji kao konstatacija je da se prema izvršenoj analizi najviše izdvajaju studenti raznih fakulteta, učenici srednjih škola, opštinski i granski sportski savezi, sportski klubovi, navijačke grupe, penzioneri. Izdvojena su zapažanja koja pokazuju moguća angažovanja velikog broja volontera za kratko vreme ali i sistemska organizacija koja bi se bavila osnovnim potrebama volontera da bi oni bili što efikasniji.

**Ključne reči:** društvo, menadžment u sportu, sport, sportske organizacije, volonterstvo

# DUALNA KARIJERA U VRHUNSKOM SPORTU

**Jelena Arsić**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Vrhunski sportisti su često suočeni sa izazovom da usklade svoju sportsku karijeru sa obrazovanjem ili nekim drugim poslom. Vrhunski sport sa sobom nosi mnogo napora i odricanja, teško usklađivanje i sa drugim životnim (socijalnim) ulogama, a posebno sa obrazovanjem u toku karijere. Teško je skrenuti fokus sa sportskih obaveza i težnje za rezultatima i uspehom, ali nije nemoguće.

Sve više vrhunskih sportista svesno je značaja obrazovanja u toku svoje karijere i to se u današnje vreme ne dovodi u pitanje. Svest o tome se još više pojačava u trenucima kada sportski rezultati opadaju i sportista se bliži kraju svoje vrhunske karijere. Tada traga za novim interesovanjima i okreće se novim poslovnim mogućnostima. Obrazovanje, veštine i znanja koja se stiču školovanjem, nameću se kao prioritet svakom daljem razmatranju nove karijere. Tu nastaju ili se završavaju svaki dalji problemi u realnim mogućnostima, izboru i prilagođavanju novoj karijeri posle sporta. Sam koncept dualne karijere je relativno nov u Evropi, mada su neke zemlje već razvile smernice i sisteme podrške i to krenule da implementiraju; za razliku od Amerike, gde su koledži i univerziteti odavno obrazovne institucije koje su sastavni deo faze razvoja i specijalizacije sportske karijere.

Obaveza je i odgovornost obrazovnih i sportskih institucija da naprave smernice i stvore adekvatno okruženje, koje bi na nacionalnom nivou omogućilo realizaciju koncepta dualne karijere.

**Ključne reči:** vrhunski sport, obrazovanje u sportu, dualna karijera



# **BRENDIRANJE I BREND KAO FAKTOR KONKURENTSKE PREDNOSTI SPORTSKIH ORGANIZACIJA**

**Srećko Bačevac, Aleksandra Perović**

Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Istražujući veliki broj različitih teorijskih saznanja, nailazimo na definicije koje se zasnivaju na stavovima vodećih svetskih marketinških eksperata koji ističu da je osnovna funkcija marketinga upravo izgradnja brenda. Izgradnji, konsolidaciji i ekspanziji brenda potrebne su dimenzije jasnoće, konzistentnosti i liderstva, prilagođene uslovima sredine, sa posebnim naglaskom na konkurentskoj prednosti, tehnologiji i uspostavljanju liderske pozicije na tržištu. Pozivajući se na adekvatnu literaturu, obuhvaćena je kompletna strategija proizvodnog brendiranja, polazeći od uopštenih koje strategiju brendiranja definišu kao najmoćniji instrument komunikacije, posebnih koje se baziraju na definicijama da je ključ uspeha ostvarenje konkurentске prednosti i uspostavljanje liderske pozicije na tržištu, do pojedinačnih koje istražuju osnovne elemente strategije brendiranja i njihov uticaj na poslovanje sportske organizacije, njene produktivnosti i uticaja na svest krajnjih korisnika.

**Ključne reči:** brend, brendiranje, sportska organizacija, konkurentnost.

# KOMPETENCIJE PROPISANE U EU U OBLASTI SPORTA KAO SMERNICE ZA IZRADU NACIONALNIH POLITIKA

Marko Begović<sup>1</sup>, Ivana Parčina<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Uprava za mlade i sport Crne Gore, Podgorica

<sup>2</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Zarad adekvatnijeg razumevanja zadovoljavanja javnih potreba kroz oblast sporta, koja je i neretko ustavna kategorija, neophodno je uzeti u obzir pozicioniranje sporta u strateškom okviru funkcionisanja Evropske unije. U tom smislu, polazna osnova sagledavanja predmetne oblasti polazi od Ugovora o funkcionisanju EU (Lisabonski ugovor) koji je predvideo specifične nadležnosti u vezi sa sprovođenjem koordinisanja politike u oblasti sporta kao i niz dokumenata koji su nastali na temeljnim vrednostima sporta uspostavljenih Evropskom poveljom o sportu i Kodeksom etike u sportu.

Za nacionalne politike, EU kompetencije su od presudne važnosti imajući u vidu integrativne aspiracije zemalja kandidata sa jedne, i važnosti usaglašavanja pravnih propisa sa *acquis communautaire* (komunitarno pravo), bez obzira da li se radi o posebnom pravnom propisu u oblasti sporta, tj. *lex specialis* ili se pomenuta oblast uređuje *lex generalis* (pravni akt opšte važnosti za oblast delovanja civilnog sektora) sa druge strane. U praktičnom smislu, *ratio legis* (smisao pravnog akta) predviđa *iure imperii* (nadležnost javne uprave), koje uključuju *in extenso* (sve relevantne) subjekte polazeći od *ratio materiae* (oblast nadležnosti pravnog akta).

**Ključne reči:** sport, EU, politika, nadležnosti, kompetencije

# SISTEM TAKMIČENJA ŠKOLSKE OMLADINE

**Siniša Čančarević<sup>1</sup>, Žiko Nović<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>FK Borac, Osinja

<sup>2</sup>OŠ „Đorđo Panzalović“, Osinja

## **Apstrakt**

Školski sport predstavlja značajnu sportsku kategoriju. Poznato je da su sportski objekti još u antička vremena bili prvenstveno u funkciji školskog sporta. Grčke palestre i gimnazioni su građeni sa ciljem da omladina svakodnevno može da uči i da vežba. Prve organizacije koje su se bavile školskim sportom su proistekle iz redova organizatora školskih takmičenja (opštinska, gradska, republička). Međutim, primetan je napredak u radu ovih organizacija koje kao sportska tela funkcionišu nezavisno od samih obrazovnih ustanova. U savremenom društvu, uočava se izmenjen odnos prema fizičkoj aktivnosti dece i omladine koji je usmeren na uključivanje talentovane dece u sport po modelima programa za vrhunski sport. Evropski sistemi sporta za decu insistiraju na poštovanju zakonitosti njihovog biološkog, socijalnog i psiho-motornog razvoja koji su u interesu dece i omladine. Predmet ovog rada je školski sport i prateće školske sportske organizacije koje kroz svoj sistem takmičenja uključuju školsku omladinu. Cilj rada je da se ukaže na značaj daljeg razvoja školskog sporta, kao baze za budući vrhunski sport.

**Ključne reči:** mladi, sport, takmičenje, školske sportske organizacije

# MOTIVI KAO INDIKATORI USPEŠNOG VOLONTIRANJA U SPORTU

**Alen Ćirić, Haris Alić, Šemso Ormanović, Nedim Čović**  
Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu

## **Apstrakt**

Volonteri predstavljaju ključni resurs u mnogim sportskim organizacijama, pa opstanak većine tih organizacija upravo zavisi od podrške ovog specifičnog resursa. U ovom radu će biti izneta dosadašnja istraživanja novijeg datuma o problematici sportskog volonterizma i na taj način će se, onima koji se bave angažovanjem, upravljanjem i vođenjem volontera, olakšati razumevanje ove problematike i pomoći u razvoju efektivne strategije regrutovanja i zadržavanja ovog resursa. Cilj ovog rada je isticanje bitnih motivacijskih faktora koji utiču na odluke pojedinaca da se uključe u volonterski rad ili zadrže na volonterskoj poziciji. U okruženju u kojem broj volontera opada, a broj volonterskih organizacija raste, posebno je važno imati dobru strategiju za efektivno regrutovanje i zadržavanje volontera. Rezultati dosadašnjih istraživanja ukazuju da su altruistički motivi najčešći razlozi koji ljude podstiču na volonterske aktivnosti, ali ne isključuju se i drugi motivi kao što je egoizam (rad od kojeg će volonteri steći ličnu korist). Ovi navodi ukazuju na činjenicu da ne postoji unificiran pristup strategiji regrutovanja i zadržavanja volontera. Stoga je neophodno da sportske organizacije u svojim redovima imaju menadžere koji su sposobni napraviti sveobuhvatnu strategiju kojom će privući ljude koji su spremni da poklone deo svog slobodnog vremena na rad od kojeg će korist imati i volonteri i organizacija i društvena zajednica, a možda još važnije, da razviju strateški plan za zadržavanje iskusnih volontera za buduće aktivnosti.

**Ključne reči:** motivacija, sport, volonteri

# INTERAKCIJA OLIMPIJSKIH IGARA I TURIZMA

**Vladimir Dragičević**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Predmet ovog istraživanja trebalo bi da obuhvati činjenice, pitanja, i odgovore koji su u vezi sa interakcijom između Olimpijskih igara i turizma. Cilj ovog istraživanja može se svesti na dve tačke od kojih jedna predstavlja proširivanje svesti o značaju ove dve usko povezane stavke, a druga tačka treba da predstavi značaj društvene koristi organizovanja Olimpijskih igara, da prikaže širenje kulturnih perspektiva i kulturološku korist grada koji je domaćin Olimpijskih igara. Istraživanja su neohodna kako bi se stekao uvid u to kakvi se efekti javljaju i kakva je tendencija u organizacijama velikih sportskih događaja. Olimpijske igre predstavljaju najviši oblik takmičenja u sportu, samim tim zaokupljaju veliku pažnju javnosti i imaju neosporan uticaj na mnoge druge oblasti u koje se nesumnjivo uključuje i turizam. Ono što je činjenica jeste da se ugošćavanjem Olimpijskih igara može poboljšati globalni imidž grada i države domaćina, ali korišćenje Igara kao sredstva za pomoć sveopšteg standarda države nije dovoljno istraženo područje, a postoje i primeri koji pokazuju negativne uticaje na grad i državu domaćina.

U istraživanju će se za prikupljanje i iznošenje podataka koristiti naučno-istraživačke metode kao što su komparativna metoda, deskriptivni pristup, istoriografija, deduktivna metoda i statistički metod.

**Ključne reči:** Olimpijske igre, turizam, grad, država, istraživanje

# UPRAVLJANJE SPORTSKIM OBJEKTIMA

**Veselin Drljević, Žarko Šormaz, Igor Bendić**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Upravljanje sportskim objektima obuhvata niz aktivnosti koje se odnose na funkcionisanje unutrašnje strukture svake organizacije orijentisane tržišnim ciljevima: upravljanje ljudskim resursom, proizvodnim procesom i materijalima, marketingom kao i finansiranjem i rizikom. Jezgro sportske organizacije čini sistem upravljanja proizvodnjom sportskih programa i usluga. Taj je proces povezan sa okruženjem sportske organizacije tokom materijala koji ulaze u tu organizaciju. Sistem marketinga uspostavlja povezanost sportske organizacije sa njenim okruženjem, realizujući tok narudžbina: narudžbina kupca, reklama, promocije novih usluga i prodajne aktivnosti. Sistem finansiranja i računovodstva ima funkciju održavanja toka gotovine (novca) naplate i isplate. Informacioni sistem povezuje tri prethodna sistema u jedinstvenu svrsishodnu celinu poslovne organizacije. Upravljanje transformacionim procesom i ostalim operacijama (kupovanje, skladištenje, transport i druge aktivnosti, sve do „isporuke“ programa krajnjem korisniku) u vezi je sa funkcionisanjem sportskog objekta kao i poslovnog sistema i čini njegov osnovni deo. Operativno upravljanje sportskim objektom obuhvata: koordinaciju transformacionog procesa, aktivnosti planiranja, kontrolu efektivnosti. Planiranje operacija u sportskom objektu ima za pretpostavku utvrđivanje misije objekta, ciljeva, pretpostavki (koje proističu iz okruženja) i strategija. Ako su ove pretpostavke definisane, moguć je izbor usluga – sportskih aktivnosti na čiju proizvodnju se objekat dugoročno orijentiše.

**Ključne reči:** upravljanje, planiranje, sportski objekti, strategija

# STRUKTURALNE PROMENE MORFOLOŠKIH KARAKTERISTIKA I MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI UČENIKA POD UTICAJEM KINEZIOLOŠKIH OPERATORA

Dževad Džibrić<sup>1</sup>, Damir Ahmić<sup>2</sup>, Adnan Bukvić<sup>3</sup>, Željko Zembra<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Univerzitet u Tuzli

<sup>2</sup>Edukacijski fakultet, Univerzitet u Travniku

<sup>3</sup>Student doktorskog studija na Fakultetu za tjelesni odgoj i sport, Univerzitet u Tuzli

## Apstrakt

Istraživanje koje je longitudinalnog karaktera sprovedeno je s ciljem da se izvrši analiza strukturalnih promena morfološko-motoričkih dimenzija dečaka pod uticajem sistemskih i nesistemskih operatora. Uzorak ispitanika činilo je 67 dečaka V, VI i VII razreda, uzrasta 11-13 godina. U istraživanju su primenjene 2 morfološke i 8 bazično-motoričkih varijabli. Promene u strukturi definisane su primenom komponentnog modela faktorske analize – metoda kongruencije. Faktorska analiza u ovom istraživanju nije rađena sa ciljem da definiše latentnu strukturu istraživanog prostora, odnosno nije bio primarni cilj, jer za tu vrstu cilja nismo imali adekvatne gabarite koji se odnose na broj učenika, broj varijabli, i ostalo što u metodološkom smislu treba da zadovolji. Za svrhe ovog istraživanja upotrebljen je Gutman-Kajserov kriterijum za ekstrakciju značajnih glavnih komponenti s razlogom da se dobije latentna struktura primenjenih morfoloških odlika na relativno malom broju uzorka ispitanika. Na osnovu toga kriterijuma izolovane su 3 latentne dimenzije koje su dovoljne da objasne onaj deo ukupnog varijabiliteta koji je zajednički čitavom sistemu, a koji je procenjen sumom koeficijenata determinacije i na inicijalnom merenju iznosi 61,35%, a u finalnom merenju iznosi 66,22% varijanse sistema.

**Ključne reči:** dečaci, antropološka obeležja, faktorska analiza

# TERMINOLOGIJA I JEZIK FUDBALA U SAVREMENOM ŠPANSKOM JEZIKU

**Andrijana Đordan, Dragana Stojanović**

Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Fudbal je zasigurno jedan od najpopularnijih sportova u Španiji, kao i uopšte u hispanском svetu, a njegova terminologija odavno je izašla iz sportskih okvira i zašla u gotovo sve segmente društva. Ako popularnosti ovog sporta pridodamo prostranstvo na kom se španski jezik govori, jasno je da se sa jezičkog aspekta može očekivati jedno bogato polje pogodno za različita istraživanja. U ovom radu pozabavićemo se terminologijom fudbala u španskom jeziku iz perspektive porekla odrednica, njihovog morfološkog, semantičkog i nekih frazeoloških aspekata. Sagledaćemo trenutnu situaciju ovog domena jezičke upotrebe, ukazati na njegove osnovne karakteristike i dati neka njihova obrazloženja.

**Ključne reči:** terminologija, fudbal, španski jezik



# OPASNOST ZLOUPOTREBE I JOGA KAO NAJVEĆA STRANPUTICA I PROVALIJA PRED SPORTOM I PSIHOTERAPIJOM

**Ilarion Đurica**

Srpska pravoslavna crkva

Milošu Šoškiću

## Apstrakt

Lozinka Olimpijskih igara *Citus, altius, fortius – brže, više, snažnije*, svodi se u praktici na sportska ostvarenja koja u sportskom čoveku potiskuju i otupljuju zdravu žudnju za usavršavanjem u bogoljudskosti u Hristu (ili u religijama kojima pripada), već ga svodi na ambiciju (= častoljublje) željnog pobeđivanja po svaku cenu, te i cenu raznih zloupotreba. Ovaj plemeniti izazov, geslo, na svim takmičenjima izopačuje se u nepomirljivu suprotnost osnovnim načelima sportskog života i svoje duhovnotelesne personalnosti i lišava sportistu od dragocenog dara života, raspolaganja i staranja o njemu. Sport se usredotočuje na pojavne, bezlične vidike, na *meso*, sportska ostvarenja, i survava se u neizbežnu provaliju i samoobmanu: doping, opojna sredstva, magiju, neopoliteizam, satirijazu, nimfomaniju, sodomiju i najveće i najpogubnije opasnosti sporta – jogu, koja se smatra dozvoljenim pomoćnim vežbanjem, pa i pomoći u psihoterapiji. Sve ove zloupotrebe u sportu, na čelu sa jogom, nisu samo nastranost, već i kriminalna dela, a sama sportska stečena ostvarenja svodi na laž i krađu.

**Ključne reči:** joga, nebiće, smrt, hinduizam, obmana

# IGRE MALIH DRŽAVA EVROPE

**Dejan Đurović**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Predmet ovog rada se odnosi na Igre malih država Evrope. Ove Igre su multisportsko takmičenje koje se organizuje svake dve godine. One se organizuju u okviru Evropskog olimpijskog pokreta i u njima učestvuju sportisti evropskih država koje imaju manje od milion stanovnika. Na Igrama može učestvovati zemlja članica Evropskog olimpijskog komiteta, a Crnogorski olimpijski komitet je primljen u članstvo Međunarodnog olimpijskog komiteta 7. jula 2007. godine u Lozani. Sport u Crnoj Gori treba posmatrati kao integralni deo ukupnog razvoja države na njenom putu uključivanja u evropske i svetske tokove. Crnogorski olimpijski komitet je dostavio inicijativu da bude organizator Igara malih država Evrope 2019. godine kao i elaborat o društveno-finansijskoj opravdanosti organizacije Igara malih država Evrope 2019. godine. U radu je primenjen istorijski i metod teorijske analize. Cilj ovog rada je da ukaže na značaj organizovanja i učešća u ovakvom sportskom projektu.

**Ključne reči:** organizacija, multisportsko takmičenje, Crna Gora

# THE IMPACT OF THE COMPETITIVE RESULT FROM THE WORLD CHAMPIONSHIPS ON THE COMPETITIVE RESULT OF OLYMPIC GAMES IN JUDO

Shala Egzon<sup>1</sup>, Ibri Lulzim<sup>2</sup>, Shala Sylejman<sup>3</sup>, Alaj Ibër<sup>1</sup>, Žarko Kostovski<sup>4</sup>

<sup>1</sup>Independent researcher from Pristina,

<sup>2</sup>Sector of the Sport in Municipality of Prizren,

<sup>3</sup>Faculty of Physical Education and Sports in Pristina

<sup>4</sup>University Ss “Cyril and Methodius”- Faculty of physical education sport and health

## Abstract

The research was developed with the purpose of determining the impact of the competitive result of Judo athletes at World Championships on the competitive result of Judo athletes at the Olympic Games. The tested sample is comprised out of 84 superior Judo athletes, winners of the first three places at the World Championships in 2010 and 2011 and winners of the first three places at the Olympic Games in 2012. For the purpose of this research 4 (four) variables of the results in the sports competition of Judo at the Olympic Games were applied. On the basis of the results of the research, it can be ascertained that out of 28 Judo athletes who achieved results (won medals) at the World Championship in 2011, 14 or 50% of them succeeded in winning medals also at the Olympic Games in 2012; out of 28 Judo athletes who won medals at the World Championship in 2010, 8 or 28.6 % also succeeded in winning medals at the Olympic Games in 2012; only 5 or 17.94% of Judo athletes who won medals in the World Championship both in 2011 and 2010 also won medals at the Olympic Games of 2012; out of 28 Judo athletes who won medals at the Olympic Games, 15 or 53.6 % of them won medals at one of the abovementioned World Championships.

**Key words:** Judo athletes, Olympic Games, World Championships.

# ISTORIJSKI RAZVOJ TRČANJA NA DUGIM I NAJDUŽIM STAZAMA

**Georgios Fragkiadakis<sup>1</sup>, Vojkan Selaković<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Grčka Vojna Akademija, Atina

<sup>2</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Predmet ovog rada je istorijski razvoj trčanja na dugim i najdužim stazama. Cilj rada je da se uz primenu istorijskog metoda rasvetli nastanak i razvoj atletskih disciplina trčanja, koje iziskuju izuzetnu psihofizičku sposobnost takmičara. Trčanje na dugim i najdužim stazama ima dugu istoriju i povezano je sa potrebom čoveka da prelazi ogromne razdaljine. Postoje zapisi, crteži i drugi izvori koje su nam ostavile drevne civilizacije o trčanju na dugim i najdužim stazama. Razvoj ovih atletskih disciplina može se pratiti od Egipta, antičke Grčke, civilizacije Acteka, pa do savremenih disciplina maratona i ultramaratona. U istorijskim izvorima je zabeleženo da su mnogi trkači pokazali izuzetnu sposobnost u savladavanju većih razdaljina od maratona. Trčanje na dugim i najdužim stazama egzistiralo je kroz vekove i danas doživljava afirmaciju u svim oblicima, od školskog, preko masovnog, do vrhunskog sporta. Ove trke dobijaju sve više na masovnosti i raznolikosti, i pomeraju se granice kako u godinama takmičara (od najmlađega do najstarijega), tako i distance koje se prelaze. Ultramaraton – trčanje na najdužim stazama, postaje danas sve popularnija disciplina i predstavlja izazov za mnoge pojedince. Najduža trka na svetu od 3.100 milja (4.988 km) zahteva od trkača da u toku 51 dana, svaki dan pretrči razdaljinu od dva maratona.

**Ključne reči:** istorija, trčanje, maraton, ultramaraton

# SPORT I SPORTSKA INDUSTRIJA

**Vesna Habić, Nikola Jelić**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

## Apstrakt

Kraj prošlog i početak novog milenijuma nesumnjivo je obeležio sport kao najpopularnija aktivnost na zemlji. Sport je zaista postao veliki biznis i velika industrija, velika zabava za više od pola planete. Krećući se od čiste *zabave masa* i amaterizma do profesionalnog i komercijalnog sporta, sport nije samo substitutivno korišćenje slobodnog vremena, već je i značajna privredna, socijalna i marketinška delatnost jednog društva. Mada se nekada bazirao na principu amaterizma, u današnje vreme pobedili su principi liberalnog kapitalizma i novoformiranog sportskog tržišta na kome je regulator odnosa profit, zarada od sportske aktivnosti.

Sport je sa jedne strane unutrašnja, fizička potreba, način života ljudi, gde se stvaraju emocije i zadovoljstva, svest o sebi, utvrđuje identitet i integritet ličnosti sportiste. Ali, sa druge strane, sport je postao kontinuirani psihofizički napor i zamor, trošenje energije, trošenje slobodnog vremena i isključivanje iz običnog života. To posebno važi za profesionalni sport. Zato sportista danas prodaje svoj rad kao sportsku robu (sportski rezultat).

Sportska industrija je po definiciji privredna oblast u kojoj je izvršena koncentracija kapitala i ljudskih resursa sa ciljem ostvarivanja proizvodne misije. Uspostavljanjem prisnih odnosa sa specifičnim kategorijama potrošača sportskih proizvoda na tržištu na kojem se kupcima nude proizvodi namenjeni sportu, rekreaciji i dokolici u vidu: aktivnosti, roba, usluga, ljudi, destinacija ili ideja.

**Ključne reči:** sportska industrija, komercijalizacija, profesionalni sport

# ZNAČAJ MENTALNE PRIPREME ZA VRHUNSKÉ SPORTISTE

**Zlatan Halilbegović<sup>1</sup>, Jelena Arsić<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Nezavisni istraživač

<sup>2</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Uprkos rasprostranjenom mišljenju o korisnosti psihologije u sportu i važnosti psihološkog treninga, postoje zabluda kod nekih sportista da je mentalni trening koristan samo za sportiste sa ozbiljnim psihološkim problemima. Sportisti u ozbiljnim krizama čine mali deo sportske populacije (u Americi je procenjeno da ih je svega 10%). Još jedna zabluda je da bi psihološki trening trebalo da imaju samo vrhunski sportisti. To nije tačno. Psihološkim veštinama treba da raspolažu svi sportisti, svih nivoa i načina bavljenja sportom. I na kraju, verovatno i najveća zabluda je da psihološka priprema sportista daje rezultate samo trenutno. Više niko u sportu ne može osporiti činjenicu da stanje uma ima mnogo veze sa onim što se događa na terenu. U osnovi cilj mentalnog treninga za sportiste je da ih nauči kako da identifikuju faktore koji dovode do dobrih, a koje do loših rezultata. Ali, kako su njihovi problemi zapravo van-sportskog porekla i više se na sport odražavaju nego što se u njemu stvaraju, potreban je tretman posebnih metoda kliničke psihologije, ne sportske.

**Ključne reči:** mentalni trening, vrhunski sport, psihologija u sportu

# BEZBEDNOSNO UPRAVLJANJE MASAMA NA SPORTSKIM DOGAĐAJIMA

**Radovan Ilić<sup>1</sup>, Marjan Mirčevski<sup>2</sup>, Jovan Veselinović<sup>3</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu, Univerzitet Singidunum Beograd

<sup>2</sup>VMA Beograd

<sup>3</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Ako pokušamo da upravljanje masama smestimo u okvire neke naučne discipline onda je to, sasvim sigurno, socijalna psihologija. Ova nauka nam dokazuje da obični ljudi koji nastupaju zajedno dobijaju veću moć. Istorija nam pokazuje da su velike grupe ljudi dovele do dramatičnih i naglih socijalnih i bezbednosnih problema, koje su usloville kontraverzno ponašanje masa. To je stvorilo preduslove za razvoj nekoliko teorija koje istražuju i objašnjavaju razloge drugačijeg ponašanja mase u odnosu na pojedince. Sportski događaji, u najvećem broju slučajeva, privlače velike mase ljudi kojima se mora upravljati kako ne bi došlo do neželjenih poledica.

U ovom radu se razmatra bezbednosno upravljanje masama na sportskim događajima, tako što se: (1) pojmovno operacionalizuje menadžment bezbednosti u sportu i istražuje povratna sprega između sistema bezbednosti i sistema sporta, (2) sagledava upravljanje masama na sportskim događajima kao podsistem menadžmenta bezbednosti u sportu i (3) posvećuje posebna pažnja distribuciji alkohola na sportskim događajima i obuci osoblja u cilju kontrole rizika prouzrokovanog konzumiranjem alkohola na sportskim događajima.

**Ključne reči:** bezbednost, upravljanje, menadžment, sport, sportski događaj

# MODELI FUDBALSKOG TRENINGA MLADIH KATEGORIJA

**Nikola Jelić, Milovan Mitić, Saleh Alyasir**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Savremeni fudbalski trening veoma često donosi pitanja šta i kako radimo, kada to radimo, koliko i zašto radimo, kolika su opterećenja, intenzitet i obim, kako organizovati trening s obzirom na raspoložive prostore, uslove, brojnost igrača i karakteristiku trenažne grupe. Ta pitanja su aktuelna, jer je objekat trenerskog rada dete čije su fiziološke, psihološke, fizičke, fudbalske sposobnosti veoma diferencirane i podložne promenama. Upravo zato metodologija rada i metodski postupci često doživljavaju promene, usavršavaju se i prilagođavaju potrebama razvoja navedenih sposobnosti, zahteva u fudbalskoj igri i promenama u okruženju.

U fudbalskom klubu rad sa mlađim kategorijama mora da bude masovno zastupljen, sistematično obavljan, kompleksno zahvaćen i analitički izvođen, da bi rezultati obučavanja, razvoja, treniranja, pripremanja, usavršavanja i vaspitanja bili ostvareni. Rad sa mlađim kategorijama mora imati poseban tretman i izuzetan položaj u organizaciji stručno-pedagoškog rada u fudbalskom klubu. Trener je taj od koga u najvećoj meri zavisi uspešnost rada sa mlađim uzrasnim kategorijama. U modelima treninga, date su preporuke, zahtevi na nivou pojedinačnih treninga za odgovarajući uzrast, naravno, poštujući osnovna pedagoška načela, uzrasne karakteristike, sposobnosti, trenutni nivo znanja igrača, metodološke principe rada sa mlađim uzrasnim kategorijama. Zato se modeli treninga često, spontano, veoma prepliću, prožimaju i nadopunjuju. U samim modelima treninga, postoje i odgovarajuće faze obuke pojedinih fudbalskih elemenata, zadatih ciljeva trenažnog procesa za odgovarajući uzrast. Trenažni oblici i metode rad se nalaze u funkciji obučavanja i pripreme za takmičenje.

**Ključne reči:** modeli, trening, stručno-pedagoški rad



# FAKTORI USPEŠNOG UPRAVLJANJA U SAVREMENIM VELNES CENTRIMA

**Nebojša Jotov**

Sport za sve, Dimitrovgrad

## **Apstrakt**

Proces kreiranja, upravljanja, planiranja i programiranja zdravstveno-preventivnih programa u velnes centrima rezultat je umeća, stručnosti i znanja rukovodećeg kadra. Glavna karika u sistemu upravljanja centrom je menadžer koji zauzima rukovodeću ulogu, a njegova nužnost je uslovljena stalnom potražnjom usluga, bogatstvom i raznovrsnošću programa. Osnovna pitanja koja će biti razmatrana u ovom radu su karakteristike menadžmenta – uloga, odgovornost i kompetencija menadžera kao operativnog rukovodioca velnes objekta; problemi upravljanja i izbor personala; obuka i kvalifikacija personala i stavovi korisnika usluga o vrednostima programa i kvalitetu usluga personala.

**Ključne reči:** velnes menadžer, personal, velnes objekat, velnes program, kvalitet usluga

# HULIGANIZAM U SPORTU U SRBIJI I REGIONU

**Nemanja Jovin, Luka Rajković**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

## **Apstrakt**

Predmet ovog rada se odnosi na prisutnost huliganizma u sportu u Srbiji i regionu. Čest je slučaj da u Srbiji huligani sebe smatraju aktivnim učesnicima u sportskim događajima. Ovome doprinose kako uprave klubova, tako i treneri i novinari, koji ih nazivaju *dvanaestim* igračem. Klub može biti u krizi, igračkoj ili rezultatskoj, ali oni su uvek u pripravnosti. Organizovani u navijačke grupe, koje imaju čvrsto postavljenu hijerarhiju, oni utiču kao članovi uprave na politiku kluba. Isprovocirani određenom odlukom oni klubu prete bojkotom. Spremno se ograđuju od nasilja, ali kada do njega dođe, ne propuštaju priliku da podsete širu javnost kako su zaslužili svoje mesto na tribini. Ovakvim pristupom u protekle dve decenije huligani u Srbiji uspešno su preuzeli jednu sportsku granu, i to ne bilo koju, već po tradiciji najgledaniju i najmasovniju – profesionalni fudbal. Cilj rada je da se ukaže na negativne pojave na sportskim događajima.

**Ključne reči:** nasilje, huliganizam, prevencija

# **REALIZACIJA TRENINGA ZA PODIZANJE KAPACITETA PREDSTAVNIKA NACIONALNIH GRANSKIH SPORTSKIH SAVEZA U OBLASTI PROGRAMSKE STRUKTURE BUDŽETA**

**Mirko Kantar**

Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije

## **Apstrakt**

Ministarstvo omladine i sporta obavlja poslove državne uprave koji se odnose na: sistem, razvoj i unapređenje sporta i fizičke kulture u Republici Srbiji, sprovođenje nacionalne politike u oblasti sporta i nacionalne strategije razvoja sporta, upravni i stručni nadzor u oblasti sporta. Zakonom o sportu predviđeno je stručno usavršavanje i edukacija stručnjaka u sportu, što podrazumava učešće na stručnim skupovima, seminarima i kursovima radi sticanja određenih znanja i veština. Zakonom o budžetskom sistemu propisano je uvođenje programskog modela budžeta za sve korisnike budžetskih sredstava Republike Srbije sa ciljem transparentnosti i kontrole javne potrošnje. Unapređenje budžetskog procesa je deo šire reforme upravljanja javnim finansijama. Radi sprovođenja ovog procesa Ministarstvo omladine i sporta pokrenulo je realizaciju stručnih skupova radi podizanja kapaciteta predstavnika nacionalnih granskih sportskih saveza u oblasti programske strukture budžeta.

**Ključne reči:** ministarstvo, sportski savezi, finansije, budžet

# RAZLIKE U MOTORIČKIM SPOSOBNOSTIMA ČETIRI GRUPE ISPITANIKA SPORTISTA I NE-SPORTISTA KOJI SU TRETIRANI SA EUROFIT BATERIJOM TESTOVA

Žarko Kostovski<sup>1</sup>, Zoran Masić<sup>2</sup>, Nina Đukanović<sup>3</sup>, Milija Ljubisavljević<sup>4</sup>, Đurica Amanović<sup>5</sup>

<sup>1</sup> Fakultet za fizičko obrazovanje, sport i zdravlje, Univezitet Sv. Ćirilo i Metodije, Skoplje

<sup>2</sup> Visoka škola za poslovnu ekonomiju i preduzetništvo, Beograd, Srbija

<sup>3</sup> VMŠSS Milutin Milanković, Beograd, Srbija

<sup>4</sup> Ministarstvo unutrašnjih poslova, Beograd, Srbija

<sup>5</sup> Kriminalističko-policijska akademija, Beograd, Srbija

## Apstrakt

Obim i intenzitet vežbanja tokom dužeg perioda pohađanja redovne nastave fizičkog i zdravstvenog vaspitanja, a u među

sposobnosti. Takav komparativni način razmišljanja pomogao je da osmisli osnovni cilj ovog rada - određivanje razlike u motoričkim sposobnostima koje se pojavljuju kod mladih iz srednjih škola koji se bavi sportom i takođe mladih ne sportista. Uzorak ispitanika u ovom istraživanju predstavlja mlade iz srednje škole, dobi od 15 do 16 godina (+ / - 6 meseci) muškog pola, podeljenih u četir : džudiste, karatiste, fudbalere i ne sportiste, po 80 ispitanika iz svakog poduzorku ili ukupno 240 ispitanika. Za procenu motoričkih sposobnosti u četiri poduzorka je primenjena Eurofit baterija testova. Za određivanje razlike izm : multi varijanta analiza varijanse (MANOVA) i uni varijanta analize varijanse (ANOVA), kao i LSD test sa post hoc analizom. Iz analize rezultata su određene međugrupne razlike i statistički značajne razlike između ispitanika iz sve četiri grupe u svim varijablama Eurofit baterije testova.

**Ključne reči:** sportisti, ne sportisti, motoričke sposobnosti, eurofit.

# KAPUERA – ČUVAR KULTURNOG IDENTITETA

**Iva Ljesar, Aleksandar Joksimović**

Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Kapuera (port. Capoeira) je afro-brazilska umetnička forma koja uključuje elemente borilačkih veština, igre, muzike, plesa, akrobatike i brazilske kulture. Smatra se da je ova veština nastala u XVI veku, u kolonijalnom Brazilu, kao određen vid otpora afričkih robova. Njen put se razvijao od robovske, preko ratničke i zakonom zabranjene, pa do zvanične borilačke veštine Brazila. Iako je ova veština bila zabranjena sve do 1937. godine, zahvaljujući Meštru Bimba, iste godine priznata je i odobrena od strane Senata kao nacionalni sport.

Kapuera predstavlja sociološki i kulturološki fenomen koji i estetski i filozofski predstavlja afro-brazilsku veštinu koja se zasniva na tradicionalnim afričkim plesovima i ritualima, koji u sebi baštine muziku, ples, jezik, borilački sport, ali i sveukupnu egzotičnu kulturu koja je nastala, i koja se i dalje održava na tlu Brazila. Danas je smatraju jednim od najvažnijih i najznačajnijih simbola brazilskog identiteta što je definiše kao svetsko i nacionalno nematerijano kulturno nasleđe. Od novembra 2014. godine kapuera se nalazi pod zaštitom UNESCO-a i uvrštena je na listu nematerijalne baštine Brazila, a pored Brazila, aktivno se neguje i praktikuje u još 160 zemalja sveta.

**Ključne reči:** kapuera, nacionalni sport, nematerijalno nasleđe, kulturni identitet

# MENADŽMENT RIZIKA U ORGANIZACIJI SPORTSKIH DOGAĐAJA

**Milan Ljubenović<sup>1</sup>, Nikola Stanković<sup>1</sup>, Vladimir Savanović<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

<sup>2</sup> Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu

## **Apstrakt**

Organizovanje sportskih događaja domaćeg i regionalnog karaktera, povremenog kalendara održavanja ne predstavlja poseban problem, tako da se njime u suštini bave menadžeri sportskog događaja, koji angažuju neophodan broj saradnika i izvršilaca. Sportski događaji manje fizičke veličine i obima ne zahtevaju dugo vreme pripreme, kao ni formalnu organizacionu strukturu. Organizovanje postaje složena funkcija u menadžmentu velikih, odnosno mega sportskih događaja, kao što su Olimpijske igre i kontinentalna, odnosno svetska prvenstva popularnih sportova. Pripreme za održavanje ovakvih događaja mogu da traju i po nekoliko godina, u njihovom organizovanju učestvuje veliki broj izvršilaca i angažovanih posrednika. Kao pokrovitelji u takvim takmičenjima mogu da se pojave društvene i državne institucije, odnosno vlade zemalja domaćina.

U organizovanju ovakvih događaja, osim menadžera događaja pojavljuju se i organizacioni odbori, odnosno komiteti, koji predstavljaju najviši nivo odlučivanja. Umesto formalnih organizacionih pristupa sve više se koriste partnerstva poput poslovnih mreža i alijansi. Samim tim koriste se i zajedničko ulaganje i upravljanje resursima neophodni u postavljanju i izvršenju velikih, odnosno mega sportskih događaja, kao i definisanje zajedničkih ciljeva u čijem ostvarivanju učestvuje veći broj poslovnih subjekata. Ovakav pristup organizovanju ističe kooperativnost učesnika koji teže ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Organizaciona struktura obuhvata lance komandovanja, raspone kontrole i zasebne jedinice, timove ili radne grupe koje se bave različitim područjima rada. Struktura mora da obuhvati najširu lepezu poslova i zadataka u vezi sa događajem.

**Ključne reči:** menadžment rizika, sportski događaj, organizaciona struktura, kontrola

# MENADŽMENT U FARMACIJI – NAUKA, VEŠTINA, ILI UMETNOST

**Dorđe Mačvanin<sup>1</sup>, Nenad Mačvanin<sup>2</sup>, Vladan Babić<sup>1</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet za sport, Univerzitet Union Tesla, Beograd

## Abstrakt

Farmaceutska delatnost je deo zdravstvenog sistema jedne zemlje čiji je glavni zadatak obezbeđivanje dobre zdravstvene zaštite za sve građane, odnosno pružanje efikasne i bezbedne farmaceutske zdravstvene usluge. Farmaceutsku zdravstvenu uslugu pružaju farmaceuti, koji rade u zdravstvu, privredi, obrazovanju, nauci i istraživanju, u zakonodavstvu i nadzoru. Nova filozofija u farmaciji – paradigma XXI veka je menadžment kvaliteta, a uspostavljanje integrisanog sistema menadžmenta, menadžmenta kvalitetom, menadžmenta zaštitom životne sredine i menadžmenta bezbednošću i zdravljem na radu, uspostaviće balans između interesa farmaceuta i interesa pacijenta. Navedena orijentacija omogućiće ostvarivanje ciljeva politike kvaliteta, orijentisane ka unapređenju kvaliteta života građana, bezbednosti i zdravlju svih zaposlenih u radnoj i životnoj sredini, za dobrobit budućih generacija. Nivo kvaliteta je stepen do koga se očekuje od pružene zdravstvene zaštite da ostvari najpovoljniji balans između rizika i koristi. Dobar kvalitet pružene usluge, zasnovan je na principima dobre apotekarske prakse. Dobra apotekarska praksa zahteva da prvi interes farmaceuta budu aktivnosti vezane za unapređenja zdravlja i sprečavanje bolesti, aktivnosti vezane za snabdevanje i upotrebu lekova i drugih medicinskih proizvoda, samomedikaciju, aktivnosti vezane za propisivanje i pravilnu upotrebu lekova, kao i individualni pristup svakom pacijentu. Uspostavljanje integrisanog sistema menadžmenta podrazumeva stalno unapređenje kvaliteta rada radi opstanka na tržištu i prednosti nad konkurencijom. Postoji mnogo različitih programa za poboljšanje kvaliteta na tržištu od kojih izdvajamo Six sigma, Lean Thinking, ISO 9001 Quality Standards, Total Quality Management (TQM), Benchmarking.

**Ključne reči:** farmacija, menadžment, kvalitet, ISO 9001, Six sigma, Lean Thinking

# MOBING - OBLIK STRESA DRUŠTVA U TRANZICIJI

Nenad Mačvanin<sup>1</sup>, Đorđe Mačvanin<sup>2</sup>, Vladan Babić<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Fakultet za sport, Univerzitet Union Tesla, Beograd

<sup>2</sup> Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Kraj XX i početak XXI veka u svetu obeležen je značajnim društvenim promenama, procesima globalizacije, tranzicije, recesije, privatizacije, demografskim promenama, uvođenjem novih tehnologija, ekonomskom krizom i ratovima. U svim zemljama u tranziciji od strane zapadnih eksperata i MMF-a nametan je jedinstven model prelaska na tržišnu privredu (liberalizacija, privatizacija, stabilizacija) koja je od najvećeg broja zemalja bila i prihvaćena (izuzetak su Slovenija i Kina), a razlike su bile samo u opredeljenju za *šok terapiju* ili *gradualizam*. Sve navedene društvene promene predstavljaju odlično tlo za organizacionu transformaciju, uključujući i sportsku organizaciju, po želji i viziji pre svega političkih ili ekonomskih moćnika, što vodi izdvajanju grupe ljudi, koji počinju da omalovažavaju neistomišljenike, drugim rečima vodi mobingu. Šta se dešava u Srbiji? U Srbiji je prisutan pre svega privatizacioni, strateški mobing, čiji je cilj otpuštanje viška zaposlenih uz izbegavanje zakonskih obaveza poslodavca (socijalni program i otpremnine), a šteta se preliva na državu, tj. na poreske obveznike. Privatizacionom mobingu često prethodi stečajni, čiji je cilj dovođenje preduzeća u stečaj. Mobingom se isključuju profesionalci i dovode oni ljudi koji firmu obezvređuju radi prodaje poznatom kupcu, daleko ispod cene. Politički mobing je produžetak političke borbe u javnom i državnom sektoru, a u poslednje vreme i u sportu. Žrtve su nepoželjni svedoci inferiornosti mobera, postavljenog po političkim, a ne stručnim referencama. Uzrok mobinga su čuvena 3N – nestručnost, neznanje i nesavesnost. Mobing je karakterističan za organizacije sa birokratskim sistemom i centralističkim načinom upravljanja. Predstavlja ekstremni oblik stresa i posledica je stresa koji se nameće sa više ili manje svesnom namerom da se druga osoba povredi, kako bi se omalovažila, udaljila iz konkurencije za isto radno mesto ili čak otpustila sa posla. U nekim slučajevima, mobing se sprovodi čak dogovoreno i sastavni je deo politike i instrumenata smanjenja tehnološkog viška radnika nastojeći na taj način da smanji posledice otkaza za poslodavce.

**Ključne reči:** mobing, stres, radno mesto



# RAZLIKE U MENADŽMENTU ORGANIZOVANJA FUDBALSKIH KLUBOVA PREMIJER LIGE BOSNE I HERCEGOVINE

**Ifet Mahmutović, Izet Rađo, Munir Talović, Eldin Jelešković**

Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Sarajevo

## Apstrakt

Menadžment organizovanja je jedan od četiri ključne faze menadžmenta u kome sva tri nivoa menadžera pristupaju stvaranju organizacionih pretpostavki za njihovo efikasno ostvarivanje u sportu. Cilj rada je analiza menadžmenta organizovanja nivoa učešća u sportu fudbalskih klubova Kantona Sarajevo koji su zastupljeni u premijer ligi BiH prema kriterijumu organizacionog nivoa upravljanja klubom. Istraživanje je usmereno prema analizi strukture sportske organizacije, načinu sprovođenja unutrašnje podele rada, horizontalne i vertikalne podele dužnosti, prava i obaveza, definisanju odnosa autoriteta i odgovornosti. Ispitivanje je sprovedeno na uzorku od 25 menadžera (predsednik, direktori i generalni sekretari) klubova FK Sarajevo, FK Olimpik, FK Željezničar. Instrument istraživanja koji je korišćen je anketni upitnik od 35 pitanja. Rezultati istraživanja nam pokazuju da su ostvarene statistički značajne razlike kod većine od šest postavljenih setova u anketi i to: o generalnim informacijama organizacije i o organizacionoj politici; o tome da li se na bitnim pozicijama nalaze stručni i kompetentni ljudi za poslove koje obavljaju, kakva je komunikacija između zaposlenih i sami međuljudski odnosi; da li u organizaciji postoje ciljevi i kakva je organizacija i raspodela poslova; podaci o samom menadžeru tj. kako on prikuplja informacije potrebne za rad; kakva je koordinacija, organizacija i rad sa podređenima. Opređenost ka menadžmentu organizovanja znači i promovisanje tzv. *mekog* pristupa ljudskim resursima koji polazi od postavke da su zaposleni najdragoceniji organizacijski resurs. Koncept uspešnosti utemeljen na organizacijskoj viziji i misiji polazi od stanovišta da je organizacija uspešna u onoj meri u kojoj ostvaruje sopstvenu viziju i misiju. Kriterijum organizacijske uspešnosti je nesumnjiv, posebno za usmeravanje organizacijske uspešnosti u dugom roku. Organizacija je uspešna u onoj meri u kojoj ostvaruje ono što želi da bude. Zajednička odrednica svih menadžera je da oni u obavljanju određenih poslova rade s ljudima čiji rad koordinišu i nadziru.

**Ključne reči:** menadžment, organizacija, razlike, fudbal, klub, anketa

# MODELOVANJE EDUKACIJE U SPORTSKOM MENADŽMENTU

**Julijan Malacko**

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Novom Sadu

## Apstrakt

Modelovanje edukacije u sportskom menadžmentu predstavlja jednu od najvažnijih i ujedno najsloženijih delatnosti koja obezbeđuje da se sportske, poslovne i organizacione funkcije sprovode na što racionalniji, efikasniji i efektniji način, u kome sportista, trener, tim stručnjaka, naučnici i menadžeri svih profila predstavljaju najvažnije resurse. Bez visoko edukovanih ljudskih resursa i dobro uređene i organizovane sportske organizacije, menadžment u sportu ne može da obezbedi svoj funkcionalni sadržaj, i obratno, bez menadžmenta sportska organizacija nema integralnu, optimalnu i operativnu moć za svoje delovanje i razvoj. Menadžment u sportu obuhvata proces predviđanja, modelovanja, planiranja, programiranja, organizovanja, rukovođenja i obezbeđenja politike i kontrole ljudskih, materijalnih, finansijskih i drugih organizacionih resursa sportske organizacije. Time menadžment, u širem smislu, obezbeđuje integralnost svih procesa koji su relevantni za upravljanje procesima i funkcijama, sa generalnim ciljem da se stvorene ideje transformišu u uspešnu aplikaciju ciljeva. U užem smislu, sportski menadžment predviđa sportski razvoj, planira opšte poslove u oblasti sporta, organizuje resurse, procese i funkcije, ostvaruje politiku razvoja ljudskih resursa, organizuje sportsku i poslovnu funkciju, obezbeđuje komunikaciju i koordinaciju, kontroliše procese i eliminiše destruktivne konflikte. U sportskom menadžmentu najvažniji resurs je sportista i njegov trener, kao i grupe ljudi koji donose veoma važne odluke za razvoj sportske organizacije i postizanje visokih sportskih vrednosti pojedinaca ili ekipa. Sa stanovišta edukativne discipline, menadžment u sportu se izučava u obrazovnim institucijama, a što se tiče veštine, on se pre svega zasniva na genetičkim potencijalima, radnim sposobnostima, znanjima, kreaciji, stvaralaštvu, intuiciji, tradiciji i stečenom iskustvu menadžera.

**Cljučne reči:** obrazovanje, menadžment, sport

# POVEZANOST RAZVOJNOG POTENCIJALA SPORTSKOG TRŽIŠTA BOSNE I HERCEGOVINE SA KVALITETOM SPORTSKIH PROIZVODA

**Almir Mašala**

Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu

## **Apstrakt**

Istraživanje u ovom radu zasnovano je na pretpostavci da je razvojni potencijal sportskog tržišta BiH, povezan sa kvalitetom sportskih proizvoda pri čemu u oceni kvaliteta sportskog sadržaja prednjači košarka, kao i potrebama krajnjih korisnika za većom zastupljenošću vrhunskog sporta na nacionalnom nivou u Bosni i Hercegovini. Analize su sprovedene na reprezentativnom uzorku od  $n=450$  ispitanika od kojih su  $n=99$  žene i  $n=351$  muškarac, na osnovu čega se može zaključiti da je polna struktura zadovoljena, s obzirom na broj muških i ženskih selekcija.

Na osnovu rezultata analiza, može se uočiti da stavovi krajnjih korisnika osciliraju u pogledu očekivanih i dobijenih sportskih sadržaja, zbog čega i razvojni potencijal sportskog tržišta u BiH ima oscilatoran karakter. Opšta javnost smatra kako košarka poseduje kvalitet ponuđenog sportskog sadržaja (sportskog proizvoda) u odnosu na ostale timske sportove, ali ne i očekivani kvalitet vrhunskog sporta na nacionalnom nivou u BiH. Ove analize povezuju se sa izostankom klubskih rezultata u nacionalnom sistemu takmičenja, tako da se percipirani kvalitet košarke većinom pripisuje sportskim uspesima nacionalnih selekcija BiH od nivoa kadeta do seniorske reprezentacije.

Deo ispitanika koji kao razlog odlaska na sportske događaje smatra da je takva vrsta sadržaja samo u funkciji promocije sporta, konstatuje slabiju zastupljenost vrhunskog sporta na nacionalnom nivou u BiH, dok je deo ispitanika koji kao razlog odlaska na sportske događaje navodi sezonske karte mišljenja da je vrhunski sport na nacionalnom nivou dovoljno zastupljen u BiH.

Rezultati istraživanja ukazuju na prisustvo razvojnog potencijala sportskog tržišta BiH koje je povezano sa kvalitetom ponuđenih sportskih sadržaja, ali i naglašenu heterogenost ciljnog tržišta koje, pored benefita u sezonskim kartama, smatra da zbog izostanka očekivanog kvaliteta sportskog sadržaja, vrhunski sport na nacionalnom nivou u BiH nije dovoljno zastupljen. Rezultatima sprovedenih analiza je samo delimično potvrđena postavljena hipoteza.

**Ključne riječi:** kvalitet, sportski proizvod, potencijal sportskog tržišta

# SHOULDER INJURIES IN SPORTSMEN AND THEIR TREATMENT

**Ivica Medenica**

Military medical center Belgrade, Serbia

## Abstract

Many handball, basketball, volleyball, tennis and football players, weightlifting athletes, swimmers and other sportsmen injured their shoulders. Because of that a lot of them had to stop their professional career. We try to solve their problems and help them to come back to the sports arenas and to the same level of competition, as it was before injuries.

During five years (2008-2012) we had 435 patients with shoulder injuries (subluxation and dislocation; tendons/biceps injuries, subscapularis, pectoralis; rotator cuff injuries; SLAP laesions; impingement syndrome; AC injuries; cartilage problems; tendopathy; subacromial bursitis; n.suprascapularis problems. We perform arthroscopic stabilization, tenodesis, subscapularis and pectoralis repair, RC repair, subacromial arthroscopic decompression, AC stabilisation, Mumford procedure, SLAP repair, cartilage debridement, n.suprascapularis release and other procedure. 7% of the sportsmen had stop their professional careers because of the injuries, 11% continued with sports, but not at same level as before, 82% of them continued their professional sports life at the same level.

Shoulder injuries in young athletes, ten years ago, were a reason to stop their careers and ruined their dreams. With the development of shoulder surgery, especially arthroscopic procedure, we can help them to come back to the normal sports life and continue at the same level of competition, as before the injuries.

**Key words:** injuries, sport, shoulder

# SPORT U SLUŽBI SOCIJALIZMA: JUGOSLOVENSKO ISKUSTVO

**Nikola Mijatov**

Visoka sportska i zdravstvena škola u Beogradu i Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu

## Apstrakt

Uzimajući u obzir jugoslovensku revoluciju, karakter posleratne vlasti i dogmatsku ideologiju, nije iznenađujuće što je čitava država bila podređena izgradnji socijalizma na putu za sam „kraj istorije“, tj. nastupajuće doba komunizma. U takvoj društveno-političkoj situaciji čitav državni aparat i čitavo društvo (u meri u kojoj je bilo moguće mobilisati ga), bilo je podređeno istom cilju, cilju socijalizma. Sport kao kompleksni fenomen, ali sa značajnom društvenom ulogom, takođe je ovome bio podređen. Masovne sportske manifestacije, školski, rekreativni, ali i vrhunski sport razvijani su kao instrumenti za postizanje toga cilja. S druge strane, sam karakter socijalističke države (u biti uvek u izgradnji) povratno je delovao na sam sport. Masovnost kao i amaterizam bili su ključne determinante jugoslovenskog sporta, naročito u prvim posleratnim godinama. Predmet ovog istraživanja je ovaj fenomen uzajamnog uticaja uz dugoročne posledice podređivanja sporta socijalističkoj izgradnji. Kroz analizu arhivske građe, pre svega govora samog državnog vrha tadašnje Jugoslavije, kao i prirode prvih posleratnih manifestacija, može se ocrtati problematika upotrebe sporta u službi preovlađujuće državne ideologije. Takođe simbolika, nazivi i karakter novoformiranih sportskih društava i klubova nisu bili oslobođeni socijalističkih i revolucionarnih primesa, te je i osvrt na njih svakako neophodan. Značaj istraživanja leži u tome što se upravo temelji današnjeg srpskog sporta, iako oslobođenog dogmatske ideologije socijalizma, dominantno nalaze u prvim posleratnim godinama Jugoslavije. Stoga je razumevanje problematike današnjeg sporta u državi nemoguće u potpunosti bez osvrta na njegovu socijalističku prošlost.

**Ključne reči:** sport, socijalizam, Jugoslavija, ideologija, komunizam.

## POSTUPCI ORGANIZACIJE EDUKATIVNOG KAMPA

Vladimir Miletić, Krasomenko Miletić, Željko Rajković  
Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja iz Beograda

### Apstrakt

Sedamdeset sedam godina postojanja Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja iz Beograda prati i postojanje predmeta logorovanje (danas Aktivnosti u prirodi). U okviru ovog predmeta se na različitim lokacijama, kroz različite programske sadržaje izučava i organizacija tipova boravaka u prirodi, počevši od nastavnog časa, izleta, pohoda, tura, ekskurzija, ekspedicija i logorovanja. Predmet ovog rada je organizacija najsloženijeg tipa boravka u prirodi – kampovanja. Uveliko je poznato da što se više truda unese u postupke organizacije, to će sama realizacija biti olakšana. Prvi koraci organizacije započinju blagovremeno, kako bi se ostavilo prostora za korekcije određenih nepravilnosti. Kada se razmatra problematika organizacije kampa, organizator treba da ima na umu pravilnu raspodelu zadataka, od kojih je primarni i najznačajniji formiranje operativnog tima. Iako na prvi pogled izgleda naivno, organizacija logorovanja ili kampovanja podleže svim principima upravljanja projektima, pa tako i sadrži sve tri faze: fazu planiranja, fazu realizacije i fazu kontrole. U radu su definisani principi organizacije, postupci koji su složeni prema njihovoj važnosti (hijerarhijski) i po redosledu njihovog izvršavanja (hronološki).

**Ključne reči:** logorovanje, aktivnosti u prirodi, operativni tim, planiranje, realizacija, kontrola

# MENADŽMENT TOTALNOG KVALITETA

**Milovan Mitić, Marko Isaković, Tawfiq Hassan Abdolkarim**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

## Apstrakt

Kvalitet predstavlja imperativ menadžera savremenih organizacija. O kvalitetu proizvoda i usluga počinje da se vodi više računa s kraja XIX veka kada se uglavnom sprovodila operativna kontrola od strane radnika koji su bili odgovorni za proizvodnju određenih proizvoda. Paralelno sa razvojem naučnog upravljanja, pitanje kontrole kvaliteta se prebacuje sa operativnog nivoa na prve linije menadžera. U prvoj polovini XX veka postavljene su osnove koncepta statističke kontrole kvaliteta i razvijen je sistem inspekcije kako bi se podigao kvalitet proizvoda.

Totalna kontrola kvaliteta (TQC) je jedan od poslovnih koncepata po kojem su postala poznata japanska preduzeća i koji je doneo veliki poslovni uspeh japanskim firmama na svetskom tržištu. Ovaj sistem je zajedno sa sistemom upravljanja zalihama *just in time* (JIT) jedan od načina za povećanje produktivnosti i efikasnosti proizvodnje. Totalna kontrola kvaliteta je efektivan sistem za integrisanje razvoja kvaliteta, održavanja kvaliteta i napora ka poboljšanju kvaliteta od strane različitih grupa u okviru organizacije na najekonomičnijem nivou koji omogućava u potpunosti zadovoljenje potreba potrošača.

**Ključne reči:** kvalitet, upravljanje, potrošači

## ULOGA SUBLMATIVNIH TRENINGA U STVARANJU BREND SPORTSKE DIPLOMATIJE

**Predrag Nemeć<sup>1</sup>, Marija Nemeć<sup>2</sup>, Vesna Nemeć<sup>3</sup>, Maria Andropoulou<sup>4</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet ekonomskih i političkih nauka, Nacionalni i Kapodistrijasov Univerzitet u Atini

<sup>3</sup>Fakultet za fizičko vaspitanje i menadžment u sportu, Univerzitet Singidunum, Beograd

<sup>4</sup>Fakultet nauke fizičkog vaspitanja i sporta, Nacionalni i Kapodistrijasov Univerzitet u Atini

### Apstrakt

Nakon teorijskog osvrtu na sportsku diplomatiju kao naučnu disciplinu, autori uvode pojam brenda sportske diplomatije uz jasno razgraničenje u odnosu na pojmove sportski brend i sportski diplomata. Osim toga, daje se i objašnjenje o tome šta predstavlja brend sportske diplomatije i koje su osnovne karakteristike koje ga čine, kako bi se kasnije lakše ustanovila trenažna tehnologija neophodna za stručno stvaranje jednog ovakvog sportiste. Naime, kroz objašnjenje različitih vrsta sublimativnih treninga, autori daju i osvrt na njihovu ulogu u razvijanju osobina neophodnih za oformljavanje jednog brenda sportske diplomatije. Krajnji cilj rada je dokazati da je putem sublimativnih treninga, kao najadekvatnije trenažne tehnologije, moguće ciljano stvaranje sportista koji će kao brend promovisati svoju zemlju i strateški sprovoditi njenu diplomatiju.

**Ključne reči:** brend, sportska diplomatija, strategija, sublimativni treninzi, trenažna tehnologija



# ULOGA METROLOGIJE U SAVREMENOJ TRENAŽNOJ TEHNOLOGIJI

**Predrag Nemec<sup>1</sup>, Vesna Nemec<sup>2</sup>, Mitrička Stardelova<sup>3</sup>, Katarina Nejić<sup>4</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu, Univerzitet Singidunum, Beograd

<sup>3</sup>Fakultet fizičkog obrazovanja, sporta i zdravlja, Skoplje, Makedonija

<sup>4</sup>Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Niš

## Apstrakt

Metrologija, kao sastavni deo istraživačkog rada u sportu, svoju ulogu prvenstveno pronalazi u nastajanju vrhunskog sportiste, a uticaj u njegovom stasavanju i građenju profesionalne karijere. Osim toga, ona omogućava savremenoj trenažnoj tehnologiji da sprovede precizniji izbor tokom selekcije i da lakše otkrije maksimalne potencijale sportista. Rezultati dobijeni metrologijom mogu biti od velike koristi prilikom treniranja igrača, kako se ne bi preterivalo u podizanju i tempiranju sportske forme. Ostvarivanje vrhunskih rezultata nije moguće bez svakodnevnih napornih treninga i utakmica, što može dovesti do preranog zasićenja koje bi trebalo znati izbeći ili prevazići bez trajnih posledica. Krajnja uloga metrologije ogleda se i u ranom pronalasku talenata i određivanju njihove dalje sportske karijere i adekvatnog trenažnog procesa. Međutim, treba uvek imati na umu da to nije primarni cilj i ne dozvoliti da prevelika želja za povoljnim rezultatom i ostvarenim uspehom nametnu nadljudske napore, jer oni mogu dovesti talenta u podređeni položaj i ugroziti budućnost njegove karijere usled neracionalne opterećenosti koja vodi ka trajnim fizičkim i mentalnim posledicama.

**Ključne reči:** metrologija, potencijal, rezultat, selekcija, sportska forma, vrhunski sportisti

# **PRAGMATIČKI ASPEKT NASTAVE VOKABULARA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA NA FAKULTETU ZA MENADŽMENT U SPORTU ALFA BK UNIVERZITETA**

**Melina Nikolić**  
Alfa BK Univerzitet

## **Apstrakt**

Pragmatika je naučna disciplina koja posmatra jezik u kontekstu, odnosno koja se bavi istraživanjem upotrebe jezika. Pragmatička istraživanja su naročito bitna u nastavi stranog jezika struke gde je fokus prvenstveno na vokabularu, odnosno stručnoj terminologiji iz oblasti koja se izučava. Mada se jezik struke više ne posmatra kao prosto učenje nizova reči specifičnih za određenu struku, vokabular i dalje predstavlja najvažniji deo nastave. Međutim, vokabular se ne može predavati niti učiti van konteksta u kojem se koristi. Sa stanovišta pragmatike jedna reč ili rečenica u različitim kontekstima mogu imati različita značenja. Pošto se na Fakultetu za menadžment u sportu Alfa BK univerziteta engleski jezik kao jezik struke uči u kontekstu poslovne i sportske terminologije, u ovom radu ćemo pokušati da prikazemo na koji se način može organizovati nastava vokabulara engleskog jezika iz dve različite struke. Pretpostavka od koje smo pošli u istraživanju je bila da se stručna terminologija iz obe oblasti može uspešno predavati odnosno učiti samo uz postojanje razrađenog pragmatičkog okvira, što je obavljeno istraživanje i potvrdilo.

**Ključne reči:** vokabular, jezik struke, pragmatika, menadžment, sport

# MENADŽMENT U SPORTSKOJ REKREACIJI

**Žiko Nović<sup>1</sup>, Siniša Čančarević<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>OŠ „Đorđo Panzalović“, Osinja, BiH

<sup>2</sup>FK Borac, Osinja, BiH

## **Apstrakt**

Veliki broj građana se bavi sportskom rekreacijom individualno ili organizovano u okviru fitness klubova, sportskih klubova, u turističkim centrima i sl. Neki se bave redovno sportskim aktivnostima, dva do tri puta nedeljno, a neki povremeno (skijanje, plivanje, planinarstvo i sl.). Predmet ovog rada se odnosi na menadžment u sportskoj rekreaciji. Poslovanje sportskih udruženja specifično je zavisno po pojedinim vrstama sporta, sportskih saveza, udruženja i klubova i regulisano statutima. Samim tim razumljiva je specifičnost menadžmenta koji je potreban za njihovo upravljanje. U organizacijama za sportsku rekreaciju deluje tzv. društveni i operativni menadžment. Upravljanje organizacijama za sportsku rekreaciju povereno je upravi u kojoj se uobičajeno nalaze predsednici, sekretari, kao i stručna služba, koju čine operativni menadžment sportske organizacije. U ovom preglednom radu primenjen je metod teorijske analize. Cilj rada je da se ukaže na značaj uloge sportskog menadžera u sportskoj rekreaciji.

**Ključne reči:** rekreacija, stručnjaci, upravljanje

# UČEŠĆE ČEDOMIRA MILIĆA U SARADNJI SOKOLSKIH I DRUGIH ORGANIZACIJA

**Kristina M. Pantelić Babić<sup>1</sup>, Petar D. Pavlović<sup>1</sup> i Nenad Živanović<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Univerzitet u Banjoj Luci

<sup>2</sup>FIEP Evropa

## Apstrakt

Sokolski pokret je nastao u Češkoj u drugoj polovini XIX veka (1862. godine) i ubrzo nakon toga proširio se na sve zemlje u kojima su živeli Sloveni. Na taj način sokolstvo je došlo i na prostore Hercegovine i Bosne. Ova organizacija imala je za cilj telesno i duhovno jačanje naroda, međutim nije bila jedina koja je tome pridavala značaj. Pored sokolske i mnoge druge organizacije takođe su radile na jačanju nacije, telesno i duhovno. Sve te organizacije išle su ka istom cilju i zbog toga su imale dobre odnose i prisno su saradivale. Čedomir Milić (1886-1941) bio je istaknuti sokolski radnik, jedan od pokretača sokolstva, pre svega na prostoru Hercegovine, ali i na prostoru Bosne i posle 1918. godine na prostoru Kraljevine SHS (od 1929. Kraljevina Jugoslavija). U svom radu, između ostalog, poseban značaj pridavao je saradnji, kako različitih sokolskih organizacija između sebe, tako i saradnji sokolskih sa drugim organizacijama, što je ujedno i predmet ovog istraživanja. Cilj je da se istraži i prikaže koje su to organizacije saradivale sa sokolskim, da li je, na koji način i koliko to imalo uticaja na sam razvoj sokolstva na prostorima pre svega Hercegovine, ali i cele tadašnje države. U radu je korišćen istorijski metod.

**Ključne reči:** pobratimstvo, SPKD „Prosvjeta“, sokolska župa, sokolska četa.

# LJUDSKI KAPITAL U SPORTSKIM ORGANIZACIJAMA

Ivana Parčina<sup>1</sup>, Mirjana Jovišić Simić<sup>2</sup>, Emina Terzić<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

<sup>2</sup>Alfa BK Univerzitet

<sup>3</sup>Edukacijski fakultet, Univerzitet u Travniku

## Apstrakt

Koncept intelektualnog kapitala pojavio se početkom osamdesetih godina XX veka kada je pod uticajem procesa globalizacije došlo do niza tehnoloških, političkih i društvenih promena koje su uticale na poslovno okruženje preduzeća. U ekonomiji znanja najvažniji ekonomski resurs za postizanje konkurentnosti više nisu tradicionalni resursi već znanje i intelektualni kapital.

Ljudski kapital je pokretač intelektualnog kapitala. Odnosi se na akumuliranu vrednost investicija u obrazovanje, stručnost i budućnost svih zaposlenih i menadžmenta, kao i njihovu sposobnost da svoje znanje, veštine i iskustvo transformišu u aktivno stvaranje dodatne vrednosti za preduzeće, što čini predmet ovog rada. Osim znanja, iskustva i veština, ljudski kapital predstavlja i kreativnost, inovativnost, marljivost, odgovornost, upornost, samoinicijativnost, uspešnost u komunikaciji, sposobnost rešavanja problema, kritičko mišljanje, samostalno učenje, fleksibilnost i adaptibilnost zaposlenih i menadžmenta.

Cilj rada je da pokaže da najveća vrednost tih pojedinaca leži u činjenici da poseduju temeljno znanje koje je najznačajniji i najvredniji izvor konkurentske prednosti preduzeća.

**Ključne reči:** znanje, kapital, obrazovanje

# INFORMISANOST UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA IZ OBLASTI OLIMPIZMA PUTEM NOVIH KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA

**Aleksandra Perović<sup>1</sup>, Aleksandar Raković<sup>2</sup>, Edin Bavčić<sup>3</sup>**

<sup>1</sup>Alfa BK Univerzitet, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu

<sup>3</sup>Nezavisni istraživač

## Apstrakt

Predmet ovog rada se odnosi na informisanost srednjoškolaca iz oblasti Olimpizma. Cilj rada je da se na osnovu kvantitativnih podataka dobijenih putem anonimne ankete, dođe do kvalitativnih pokazatelja koji mogu biti interesantni za teoriju i praksu olimpijskog obrazovanja, odnosno unapređenja znanja iz oblasti Olimpizma putem novih komunikacionih tehnologija. Zadaci istraživanja su bili usmereni na dobijanje podataka o obaveštenosti učenika svih razreda srednjih škola o Olimpijskom pokretu preko medija, zatim na proveru znanja o Olimpijskom pokretu, a jedno od pitanja trebalo je da ukaže na njihovu želju za sticanjem većeg znanja iz ove oblasti. U istraživanju je korišćen statistički metod, koji je primenjen u obradi rezultata dobijenih istraživačkom tehnikom ankete, koja je sprovedena među đacima srednjih škola u Srbiji. Anketom su obuhvaćeni učenici iz četiri grada u Srbiji: iz Beograda, Novog Sada, Niša i Kruševca. Uzorak ispitanika su činili učenici oba pola (N=808). Na osnovu dobijenih rezultata, iskazanih u tabelama, konstatovano je stanje u školama što daje mogućnost da se sačini predlog mera za njegovo poboljšanje.

**Ključne reči:** obrazovanje, učenici, komunikacione tehnologije, Olimpizam

# SPECIFIČNOSTI KOMUNIKACIJE U SPORTSKOM MENADŽMENTU

**Branko Petković<sup>1</sup>, Srećko Bačevac<sup>1</sup>, Esmira Kanalić<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

<sup>2</sup>SaTCIP d.o.o. Vrnjačka Banja, Ogranak Novi Pazar, Srbija

## **Apstrakt**

Gledano sa aspekta menadžmenta u sportu, komunikacija u organizaciji predstavlja sredstvo povezivanja ljudi na ostvarenju zajedničkog cilja. Ona je važna za uspešno ostvarivanje svih funkcija rukovođenja, a u sportu je to uspešno vođenje sportskog procesa, kao i uspešno rukovođenje sportskom organizacijom u celini. Svrha komunikacije leži u svrsishodnom usmeravanju i sprovođenju promena bitnih za razvoj i unapređenje organizacije. Informacije koje se komunikacijom upućuju usmeravaju određene poruke koje kod ljudi stvaraju saznanje o tome šta treba da rade, kako i kada, gde i kako da postupaju. Bez kvalitetne komunikacije nije moguće postaviti i sprovesti ciljeve, izraditi planove, organizovati ljudske i druge neophodne resurse, odabrati kvalitetne kadrove i brinuti o njihovom razvoju, voditi, motivisati i stvarati pozitivnu klimu, kao i objektivno vrednovati postignuća pojedinaca ili organizacije u celini. Komunikacija je, u suštini, nit koja povezuje ljudske potencijale u organizaciji, a naročito menadžere, lidere i njihove sledbenike.

Komunikacijski proces podrazumeva tri osnovna faktora: pošiljaoca poruke, prenosne kanale i primaoca poruke. Početak ovog procesa započinje pošiljalac poruke, koji ideju ili poruku, putem odabranog komunikacijskog kanala, na razumljiv način prenosi primaocu. Komunikacija je ostvarena tek kada primalac u potpunosti shvati i obradi poruku, tj. postigne razumevanje. Za uspešnu komunikaciju nije toliko bitna količina informacija, koliko njihova razumljivost i adekvatnost. U svakoj konkretnoj prilici efikasno komuniciranje pretpostavlja jasnu sliku o poslovnim ciljevima i selekciju informacija sa kojima se ide u komunikacijske procese unutar i izvan organizacije.

**Ključne reči:** komunikacija, menadžment, informacije, sport

# ZNAČAJ DIJAGNOSTIKE U UTVRĐIVANJU ZDRAVSTVENOG STATUSA VEŽBAČA RADI ODABIRA ADEKVATNE VRSTE TRENAŽNE TEHNOLOGIJE

Svetlana Petronijević<sup>1</sup>, Vesna Nemeč<sup>2</sup>, Vesko Drašković<sup>3</sup>, Bojan Ugrinić<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Studio N1 za sport, rekreaciju i fizičku kulturu, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu, Univerzitet Singidunum, Beograd

<sup>3</sup>Fakultet za sport, Univerzitet „Union Nikola Tesla“, Beograd

## Apstrakt

Uprkos velikom napretku medicine u poslednjih trideset godina, srčana oboljenja, poput bolesti koronarnih arterija, ostaju nacionalni faktor rizika broj jedan, koji se podjednako pojavljuje i kod žena i kod muškarca. Osim toga, ne treba zaboraviti ni povišeni krvni pritisak, dijabetes, osteoporozu, gojaznost i stres kao česte bolesti savremenog čoveka.

Cilj ovog rada je osmisliti i primeniti trenažnu tehnologiju neophodnu za prevazilaženje zdravstvenih problema kod ispitane populacije, podeljene u tri grupe. Obuhvaćeno je 106 ispitanika – prvu grupu su činili profesionalni mačevaoci, drugu specifični profesionalci i treću grupu rekreativci. Osnovni zadatak je bio utvrditi da zdravstveni problemi postoje bez obzira na vrstu posla i godine starosti, a onda se posvetiti njihovom otklanjanju kroz adekvatne trenažne procese.

Statističkom obradom podataka i detaljnom analizom rezultata dobijenih u sve tri populacije, došlo se do zaključka da se međusobno značajno ne razlikuju u pogledu pokazatelja incidence patoloških pokazatelja telesnog statusa i istorijata izloženosti dejstvu pušenja, kao i istorijata patoloških stanja u vezi sa funkcionalnim poremećajima i nepravilnostima rada lokomotornog aparata.

Fizička sposobnost čoveka, u svim njegovim razvojnim periodima – od detinjstva do starosti – faktor je uspešnog života i rada i kao takva može se smatrati individualnim, ali i globalnim društvenim pitanjem. Iz tog razloga se značaj ovog rada ogleda u sprovođenju adekvatne dijagnostike u cilju odabira vrste trenažne tehnologije za rešavanje aktuelnih problema savremenog čoveka i ozbiljnih faktora rizika po njegovo fizičko zdravlje.

**Ključne reči:** dijabetes, dijagnostika, rekreacija, telesni status, trenažna tehnologija



# OBRAZOVANJE U PARAOLIMPIJSKOM POKRETU

**Eleni Plakona<sup>1</sup>, Violeta Šiljak<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu

<sup>2</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Paraolimpijski pokret i Međunarodni paraolimpijski komitet ostvarili su izvrsne rezultate koristeći sport da demonstriraju atletske domete osoba sa invaliditetom na globalnom nivou. Predmet ovog rada se odnosi na obrazovanje u Paraolimpijskom pokretu. Premisa paraolimpijske edukacije je da integriše paraolimpijske ideale i vrednosti u sistem edukacije koji stvara svest i razumevanje prema osobama sa invaliditetom. Uz implementaciju Paraolimpijskih dana u školama i rada sa organizacionim odborima nacionalnih komiteta i njihovim paraolimpijskim edukativnim programima, Međunarodni paraolimpijski komitet je u saradnji sa partnerima u Svetskoj akademiji sporta osnovao MPK Akademiju (IPC Academy). U radu je primenjen spekulativno-bibliografski metod. Cilj rada je da ukaže na značaj obrazovnih programa koje sprovodi Međunarodni Paraolimpijski komitet.

**Ključne reči:** obrazovanje, Paraolimpijski pokret, osobe sa invaliditetom

# SEO OPTIMIZACIJA I POZICIONIRANJE INTERNET PREZENTACIJA NA GOOGLE-U, PRILIKOM PRETRAGE NA OSNOVU KLJUČNIH REČI „SPORTSKE PRIPREME U SRBIJI“

**Bojan Rajak**

Hotel "Šumarice", Kragujevac

## Apstrakt

Zadužen za bolju poziciju na *web* pretraživaču u odnosu na konkurente, kao sastavni deo internet marketinga, SEO zauzima značajnu ulogu prilikom rangiranja internet prezentacija, koji obrađuju istu ili sličnu temu. Naime, kada potencijalna ciljna grupa, u *web* pretraživaču ukuca ključnu reč, pored plaćenih reklama, prikazuju se (od najviše ka najniže) rangirani *web* sajtovi za datu frazu pretrage. Cilj ovog rada je da se pored prikaza rangiranosti, objedine i razvrstaju prikupljeni podaci, kako bi se došlo do zaključka na kakve sadržaje korisnici interneta nailaze prilikom pretrage.

Za potrebe analize kao polazna osnova korišćene su ciljna grupa - sportisti, sportski klubovi, sportske reprezentacije i sl., ključna reč - *sportske pripreme u Srbiji* i *Web* pretraživač – *Google*.

Na osnovu obrađene analize, ovaj rad bi trebalo da da uvid u podatke koje se destinacije u Srbiji (mesta, gradovi, regioni, itd.), promovišu ili nude za sportske pripreme, nazive svih pravnih lica koji promovišu ili nude usluge sportskih priprema u Srbiji i grupaciju pripadnosti pravnih lica, koja promovišu ili nude sportske pripreme u Srbiji (hoteli, sportski centri, turističke agencije i sl.).

**Ključne reči:** SEO optimizacija, *web* pretraživač, sportske pripreme, Srbija

# MONITORING IZVEŠTAVANJA MEDIJA O NEGATIVNIM POJAVAMA U SPORTU U DRUGOJ POLOVINI 2014. GODINE

**Nebojša Randelović, Danijela Živković**

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu

## **Apstrakt**

Mediji su kompleksan pojam koji označava sisteme javnog informisanja, koji služe za širenje vesti, audio-vizuelnih sadržaja, u cilju informisanja, zabave, razonode populacije. Pod medijem kao elementom komunikacije podrazumevamo svako sredstvo čijim se delovanjem ostvaruje komunikacija. Poznato je da mediji utiču na sport i da sport utiče na posredno oblikovanje medija. Mediji posvećuju sve više prostora sportskim i zabavnim informacijama, koje su prepoznate kao ključni način za privlačenje publike. Sportski mediji se prosto takmiče ko će obuhvatiti veći broj sportskih događaja i pružiti više sportskih informacija kako bi privukli pažnju što većeg broja korisnika. Pored svih pozitivnih stvari koje sport donosi pojedincu i društvu u celini, njegova velika popularnost se zloupotrebljava, te se javljaju mnoge negativne pojave koje prate sportska dešavanja. Sport nam, sa jedne strane pruža zadovoljstvo, uživanje, rekorde, to je prednja strana medalje, dok nam druga strana medalje donosi negativne pojave, skandale, bojkote, zloupotrebe sporta.

Možemo sa sigurnošću da tvrdimo da su mediji, zbog velike prisutnosti i važnosti koje sport zauzima u njima, pouzdan izvor informacija na osnovu kojih se mogu raditi različita istraživanja iz sportske oblasti. Kao izvor informacija za rad korišćena je baza podataka *Naslovi.net*. Istraživanje je rađeno za vremenski period jul-decembar 2014. godine. U istraživanju je korišćena metoda kvantitativno-kvalitativne analize sadržaja elektronskih medija kojom se omogućava egzaktnost, proverljivost i pouzdanost podataka.

**Ključne reči:** sport, zloupotreba, negativne pojave, mediji, nasilje

# **ANALIZA RAZLIČITIH MODELA ORGANIZACIJE ODNOSA SA JAVNOŠĆU U FUNKCIJI STRATEGIJE ZA POBOLJŠANJE POSLOVANJA SPORTSKIH ORGANIZACIJA**

**Nusret Smajlović, Zijada Povlakić**

Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu

## **Apstrakt**

Odnosi sa javnošću su novi model organizovanja i unapređenja dvosmerne komunikacije između organizacija i ciljnih grupa. Iako se unapređenje prodaje uglavnom definiše kao kratkoročno ostvarivanje zadatih ciljeva, u kombinaciji sa dobrim negovanim odnosima sa javnošću ono se može pretvoriti u stabilnu, dugotrajnu i dobru poslovnu sliku. Osnovni cilj rada je analiza prakse organizovanja odnosa sa javnošću u sportskim organizacijama i institucijama, ocena efektivnosti i efikasnosti različitih modela njihove organizacije, zatim podizanje svesti menadžera sportskih klubova i sportskih institucija o važnosti praćenja savremenih globalnih tendencija u sportskoj praksi u uslovima tržišne privrede. U cilju provere navedenih teoretskih postavki rada kao i sticanja jasnije predstave o ulozi i značaju PR-a u lokalnom okruženju, sprovedena je anketa u ograničenom broju klubova, odnosno sportskih organizacija i institucija. Na osnovu analize sadržaja, statističke analize frekvencija i procentualnih zastupljenosti odgovora formiran je prepoznatljiv uzorak prikaza rezultata istraživanja. S obzirom na to da ne postoje hipoteze koje se statističkim metodama mogu proveriti, jer je specifičnost uzorka i podataka takva da isto onemogućava, analiza sadržaja je korišćena u svrhu pojašnjenja ispitanog segmenta. Rezultati u tabelama prikazani kao ponuđeni odgovori su frekvencije ili leksemski sadržaji, a u grafikonima procentualne vrednosti. Iako su se svi anketirani pozitivno izjasnili o potrebi za PR osobom u cilju kvalitetnijeg poslovanja, zaključujemo da sportske organizacije još uvek nisu u potpunosti svesne značaja odnosa sa javnošću i mogućnosti da odgovornijim pristupom i kvalitetnijim odnosima sa javnošću mogu da utiču na poboljšanje poslovanja.

**Ključne reči :** PR, organizacija, poslovanje

# UTICAJ POLITIKE NA FORMIRANJE I RAD SPORTSKOG DRUŠTVA RADNIČKI

**Filip Smiljanić**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Sportsko društvo Radnički je naš najstariji sportski klub u zemlji. Formiran je 1920. godine uz snažnu podršku SKOJ-a, koji je organizovan godinu dana ranije. U periodu od osnivanja do Drugog svetskog rata rastao je i osvajao uspehe pod neposrednim uticajem komunističke partije, koja je delovala u ilegali. Sportisti su se iznedrili iz radničke omladine koja je baveći se sportom istovremeno i prihvatila ideologiju jednakih šansi za sve mlade. Takmičili su se bez materijalnih pobuda, vodio ih je entuzijazam, ljubav prema sportu i pobedama, zadovoljni što su za uspeh i postignute rezultate dobili društveno priznanje. Danas je sport postao unosan biznis, a takmičari roba koja se prodaje na tržištu. Sportska društva i klubovi se polako privatizuju, ali većina još uvek očekuje pomoć društva i radi uz izuzetne finansijske teškoće. Na osnovu prikupljenih podataka i dokumenata i analize tih dokumenata definisan je predmet ovog rada, a koristeći istorijski metod istraživanja utvrđeno je da će u narednom periodu biti neophodne mere države za nastavak rada Sportskog društva Radnički.

**Ključne reči:** sport, politika, sportski rezultati

# UTICAJ PRAVILNOG ODABIRA SPRAVA I REKVIZITA U SPRINTU, KOD STUDENATA FAKULTETA ZA SPORT I FIZICKO VASPITANJE LEPOSAVIĆ

**Rade Stefanović, Života Stefanović**

Fakultet za sport i fizicko vaspitanje Leposavić

## Apstrakt

Ovaj rad je eksperimentalnog karaktera i sproveden je na nastavnim sadržajima iz predmeta atletike. Studenti su odrasle osobe muškog pola starosti između 23-25 godina. Eksperimentom su obuhvaćene dve grupe EG1 – 71 ispitanik i EG2 – 67 ispitanika.

Obe grupe su koristile po 36 stimulansa, s time što je grupa EG1 više upražnjavala sprave i rekvizite za razvoj brzine, a EG2 sprave i rekvizite za brzinsku izdržljivost. Sprave i rekviziti koji se koriste za razvoj brzine prema motoričkoj strukturi podeljeni su u 4 faze. Samim tim za svaku fazu su se određivali i posebni stimulansi odnosno trenažne jedinice. Osnovno preimućstvo trenažera je ostvarivanje specijalne pripreme fizički slabijih sprintera koji poseduju prirodnu brzinu. Za samo poboljšanje brzine koja je najvećim delom vezana za kapacitet laktatne komponente kiseoničkog duga vrlo uspešno se mogu koristiti trčanja uz pomoć brzih ritmičkih zvukova.

Posle inicijalnog i finalnog merenja nešto bolje rezultate je postigla EG1 u odnosu na EG2 – procentualno 12%. Svi parametri su prikazani grafičkim putem.

**Ključne reči:** sprave, ispitanici, sprinteri

# EVROPSKA DIMENZIJA OLIMPIJSKOG OBRAZOVANJA

**Violeta Šiljak**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## **Apstrakt**

Predmet ovog rada se odnosi na evropsku dimenziju olimpijskog obrazovanja. Osnova razvoja Olimpizma leži u brizi o obrazovanju. Šta više, smatra se da se olimpijska ideja ne može razumeti bez razumevanja njene obrazovne misije. Ovaj obrazovni mandat je opisan u nekoliko Fundamentalnih principa olimpizma. Evropa je često igrala odlučujuću ulogu u razvoju Olimpijskog pokreta. MOK-ova aktivna promocija Olimpijskog obrazovanja ima svoje korene u Evropi. Godine 1991. predsednik EOK-a, Žak Rog je osnovao prve Evropske Olimpijske omladinske dane u Briselu. Ova manifestacija je kasnije prerasla u Evropski omladinski olimpijski festival – EYOF. U tome ga je snažno podržao Huan Antonio Samaran, predsednik MOK-a u to vreme. Od kraja Drugog svetskog rata, do kraja prve decenije 21. veka, proces evropeizacije je prihvatio mnoge olimpijske elemente i ohrabrio saradnju i projekte između MOK-a, EOK-a i Evropskog Saveta, EU i EK. Značajan događaj, što se tiče obrazovnog uticaja olimpizma, desio se 2000. godine kada su se Samaran i Vivijen Reding, Evropski komesar *Generalnog direktorata za obrazovanje i kulturu*, dogovorili da bliže saraduju na promociji olimpijskih vrednosti u obrazovanju. U radu je primenjen bibliografsko-spekulativni metod. Cilj rada je da se ukaže na međusobnu saradnju najviših tela EU i MOK u implementaciji olimpijskih vrednosti u obrazovanju mladih.

**Ključne reči:** Evropa, Olimpizam, obrazovanje

# MODEL MENADŽMENTA PREMA CILJEVIMA

**Žarko Šormaz, Vukota Jokić**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

## Apstrakt

Model menadžmenta prema ciljevima primenjuje se u slučajevima kada se žele blagovremeno odrediti smernice organizacione delatnosti i izraditi programi rada za postizanje konkretnog cilja. Za razliku od modela strategijskog menadžmenta, model MBO menadžmenta se ogleda u činjenici da se ciljevi ostvaruju na demokratski način, jer moraju biti prihvaćeni od većine članova organizacije. Za MBO menadžment karakteristično je da u kontinuitetu i iznova definiše akutuelne ciljeve, a veštine i znanja upravljanja se ogledaju u fleksibilnijem pristupu i postupcima.

Zavisno iz koje se pozicije posmatra i šta se njime želi postići u praksi, MBO može biti u isto vreme pristup, sistem, model i tehnika menadžmenta. MBO model ne priznaje strukturnu podelu ljudi na takozvane podređene i nadređene. To praktično znači da MBO sistem podržava i inicira ispoljavanje stvaralačkih i kreativnih sposobnosti velikog broja ljudi. Rezultat primene MBO modela je da se omogućí ostvarivanje ciljeva i od strane običnih ljudi. Konkretno, sportski menadžment predviđa sportski razvoj, planira opšti razvoj u oblasti sporta, organizuje resurse, procese i funkcije, ostvaruje politiku razvoja ljudskih resursa, organizuje sportsku i poslovnu funkciju, obezbjeđuje kominukaciju i koordinaciju, kontroliše procese i eliminiše destruktivne konflikte. U sportskom menadžmentu najvažniji resurs je sportista i njegov trener, kao i grupe ljudi koje donose veoma važne odluke za razvoj sportske organizacije i postizanja visokih sportskih vrednosti.

**Ključne reči:** menadžment, kreativnost, sportisti, razvoj



# RAZLIKE U SFERI SPORTSKOG KRITERIJUMA FUDBALSКИH KLUBOVA U BIH NA RAZLIČITIM NIVOIMA TAKMIČENJA

Munir Talović<sup>1</sup>, Šemso Ormanović<sup>1</sup>, Damir Đedović<sup>2</sup>, Alen Ćirić<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Fakultet sporta i tjelesnog odgoja, Univerzitet u Sarajevu

<sup>2</sup>Nastavnički fakultet. Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru

## Apstrakt

Sportski kriterijum predstavlja jedan od ključnih kriterijuma ne samo u sistemu licenciranja klubova, već i osnov preko kojeg posmatramo fudbalski nivo jedne lige, njenu razvijenost i na kraju uspešnost. Osnovni cilj rada je da utvrdi da li postoje, i u kojoj su meri izražene razlike između klubova dva nivoa takmičenja u BiH prema sistemu licenciranja kada je u pitanju sportski kriterijum. Ovim istraživanjem obuhvaćeno je 16 klubova Premijer lige BiH, zatim 16 klubova nižeg nivoa takmičenja, Prva Federalna liga, u takmičarskoj sezoni 2012/13. Analizirajući parametre statistički značajnih razlika aritmetičkih sredina varijabli sportskog kriterijuma na univarijantnom nivou, primetno je da postoje statistički značajne razlike kod dve od ukupno 7 varijabli istraživanog prostora. Na granici statistički značajnih razlika na nivou  $p < .05$  došlo je kod varijable broj mladih timova i kod varijable broj prijateljskih utakmica U12. Kod svih ostalih varijabli nema statistički značajnih razlika na univarijantnom nivou. Može se reći da je malo neočekivano da klubovi na višem nivou nemaju znatno veći broj mladih timova u odnosu na niže nivoe, s obzirom da su u prvom nivou takmičenja uglavnom klubovi koji imaju tradiciju i nalaze se u većim i urbanim sredinama.

**Ključne reči:** licenciranje, mladi, fudbal, UEFA

# LIDERSTVO KAO SLOŽENA MENADŽERSKA AKTIVNOST

Zvezdan Terzić<sup>1</sup>, Dragan Životić<sup>2</sup>

<sup>1</sup>SD Crvena Zvezda

<sup>2</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

Uslovi u kojima organizacije obavljaju svoje poslovne aktivnosti okarakterisani su sve bržim, kompleksnijim i nepredvidljivijim promenama. Ovakve promene sve značajnije utiču na ponašanje, poslovanje i upravljanje u organizacijama. Odgovor na sve učestalije promene, u sredini u kojoj preduzeća obavljaju svoju poslovnu i širu društvenu misiju, zahtevaju od menadžera da budu transformacioni lideri. To podrazumeva da imaju sposobnost kreiranja vizije, misije, ciljeva i strategije i njihove implementacije. Takvim sposobnostima stvorice znatno veću opštu vrednost za potrošače i krupne transformacione zaokrete u kratkom roku. Liderstvo je veoma složena menadžerska aktivnost uticanja na druge da naporno rade na ostvarivanju organizacionih ciljeva i zadataka. Uticanje podrazumeva razvoj poverenja i entuzijazma između ljudi kako bi mogli ostvariti svoje talente i sposobnosti.

Jedna od ključnih stvari u liderstvu predstavlja postojanje vizije, kao svojevrstne slike željene budućnosti. Pored vizije liderstvo obuhvata i čitav niz drugih pitanja vezanih za uticanje, kao što su motivisanje, komuniciranje, sposobnost timskog rada, održavanje međuljudskih odnosa. Opšte je prihvaćeno da su u savremenoj privredi potrebni ljudi koji imaju liderske sposobnosti jer se veruje da oni predstavljaju specifičnu aktivnu u preduzeću. Ključna konkurentna prednost u budućnosti će biti sposobnost lidera da kreira društvenu arhitekturu potrebnu da generiše intelektualni kapital.

**Ključne reči:** liderstvo, menadžment, sportska industrija, intelektualni kapital

# UTICAJ RAZLIČITIH SPORTSKIH AKTIVNOSTI NA RAZVOJ MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI KOD DECE MLAĐEG ŠKOLSKOG UZRASTA

**Dragan Toskić**

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Univerzitet u Prištini

## **Apstrakt**

Predmet ovog istraživanja je da se utvrdi uticaj različitih sportskih aktivnosti, a to su u ovom istraživanju plivanje i džudo, na razvoj određenih motoričkih dimenzija. Populacija iz koje je uzet uzorak za ovo istraživanje, može se definisati kao populacija dece mlađeg školskog uzrasta, starosti deset godina. Na osnovu izabranog statističko-matematičkog modela i cilja istraživanja, odlučeno je da u uzorak bude uključeno 60 ispitanika u dva subuzorka po 30 ispitanika. Za procenu motoričkih sposobnosti upotrebjeno je 12 motoričkih testova, koji su odabrani tako da se analiza strukture vrši na nivou faktora drugog reda, definisanih kao: struktuiranje kretanja, regulacija tonusa i sinergijska regulacija, regulacija intenziteta ekscitacije i regulacija trajanja ekscitacije. Za utvrđivanje razlika motoričkih sposobnosti kod dece tretirane plivanjem i džudoom primenjena je diskriminativna analiza. Rezultati su pokazali da polaznici džudo škole nakon sprovedenog trenažnog procesa postižu bolje rezultate u koordinacionim testovima, eksplozivnoj i repetitivnoj snazi, dok polaznici škole plivanja postižu bolje rezultate u testovima fleksibilnosti. Na osnovu dobijenih multivarijantnih statistički značajnih parametara razlika u aritmetičkim sredinama svih primenjenih manifestnih varijabli, može se zaključiti da se radi o različitim uticajima sportskih, odnosno trenažnih aktivnosti na razvoj motoričkih sposobnosti.

**Ključne reči:** mlađi školski uzrast, plivanje, džudo, motoričke sposobnosti

# PLANIRANJE I ORGANIZOVANJE SPORTSKO-REKREATIVNOG KAMPA ZA DECU NA KOPAONIKU

**Bojan Ugrinić<sup>1</sup>, Aleksandar Ivanovski<sup>2</sup>, Svetlana Petronijević<sup>3</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za fizičku kulturu i menadžment u sportu, Univerzitet Singidunum, Beograd

<sup>2</sup>Visoka sportska i zdravstvena škola, Beograd

<sup>3</sup>Studio N1 za sport, rekreaciju i fizičku kulturu, Beograd

## Apstrakt

Predmet ovog rada predstavlja dve faze menadžmenta u analizi sportsko-rekreativnog kampa kroz program animacije rekreativnih aktivnosti. Cilj rada je predstavljanje rekreativnih aktivnosti za decu, uzrasta od sedam do četrnaest godina, kroz planiranje i organizaciju.

Korišćena je metoda teorijske analize i bibliografska metoda prikupljanja podataka. Od velikog značaja bila je deskriptivna metoda i iskustvena metoda analize podataka. Korišćena je tehnika anketiranja i skaliranja. Planiranje je najvažnija faza menadžmenta, ona određuje ciljeve organizacije i načine za njihovu realizaciju, predstavlja proces gde su se na početku realizacije sportsko-rekreativnog kampa postavile aktivnosti koje su se odvijale u tri segmenta: prepodnevne, popodnevne i večernje. Da bi se planirani ciljevi ostvarili potrebno je odrediti uloge koje će pojedini delovi ili članovi organizacije obavljati, što predstavlja drugu fazu organizacije. U ovom slučaju imamo tri dela organizacije a to su priroda i zdrav život, sport, rekreacija i avantura i edukacija.

Dobijeni rezultati nam govore da su ove faze menadžmenta neophodne za uspešnu realizaciju rekreativnih aktivnosti ovog karaktera. Kroz analizu uvideli smo da imaju interesovanja za bavljene fizičkim aktivnostima, svako od njih se bavi bar jednim sportom i da su njihove impresije i prisustvo na ovakvoj vrsti sportsko-rekreativnog kampa na zavidnom nivou.

**Ključne reči:** menadžment, sportsko-rekreativni kamp, animacija, rekreacija

# OBLICI FIZIČKOG VASPITANJA U ORUŽANIM SNAGAMA SFRJ U PERIODU 1945.-1992. GODINE

Saša Vajić<sup>1</sup>, Vladan Vukašinić<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Vojna akademija, Univerzitet odbrane, Beograd

<sup>2</sup>Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu

## Apstrakt

Jugoslovenska narodna armija (JNA) predstavljala je oružanu silu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Nastala je na temeljima Jugoslovenske armije neposredno posle Drugog svetskog rata 1945. godine, da bi unutrašnjim građanskim sukobima i raspadom SFRJ 1992. godine bila rasformirana i reorganizovana u Vojsku Jugoslavije. Sistemu fizičkog vaspitanja u vojsci u periodu 1945.-1992. godine pridavao se veliki značaj kao delu obuke i vaspitanja u uslovima specifične armijske organizacije, pre svega za potrebe oružanih snaga. Prvi oblici koji su činili strukturu sistema fizičkog vaspitanja u trupnim jedinicama, vojnim školama i učilištima JNA od 1945. godine bili su: nastavne aktivnosti (jutarnje vežbanje, časovi fizičkog (telesnog) vežbanja, provera fizičkih (telesnih) sposobnosti, slobodno popodnevno vežbanje) i vannastavne aktivnosti (takmičenja, sletovi, štafete). Ovi oblici fizičkog vaspitanja su na samom početku realizovani prema uputstvima i iskustvima Armije SSSR-a i njihove dostupne literature. Organizacija i realizacija fizičkog vaspitanja u vojsci umnogome je zavisila od materijalnih i finansijskih mogućnosti, ali i efekata obuke koje je izvodio stručni kadar za fizičko vaspitanje. Predmet rada su oblici fizičkog vaspitanja u oružanim snagama SFRJ u posmatranom periodu. Cilj rada je da se na osnovu podataka iz prikupljene građe predstavi specifičan segment opšte vojne obuke koncipiran od programskih nastavnih i vannastavnih oblika u sistemu fizičkog vaspitanja oružanih snaga. Očekuje se da rezultati istraživanja potvrde pretpostavku da su respektivni oblici fizičkog vaspitanja bili važna komponenta u procesu obuke vojnika u cilju uspešne realizacije borbenih zadataka i izvršavanja redovnih obaveza u miru.

**Cljučne reči:** JNA, fizičko vaspitanje, vojna obuka, struktura sistema, programski sadržaji

# ORGANIZACIONA STRUKTURA SPORTA

**Jovan Veselinović, Hasan Al Habrush, Petar Milčanović**

Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

## Apstrakt

Organizaciona struktura sporta predstavlja bazičnu vrednost u sistemu sporta. Sadrži dve komponente koje su od posebne važnosti, organizacionu strukturu globalnog sistema sporta i upravljačku funkciju. Globalna organizaciona struktura sistema sporta se najčešće definiše putem projekcija ciljeva unutar određenih komponenti, elemenata, njihovih sadržaja i funkcija. Upravljačka funkcija sadrži niz relevantnih organizacionih komponenti, od kojih prioritetnu važnost imaju organizacija selekcije sportista, organizacija i eksploatacija sportskih objekata i opreme i organizacija sportskih takmičenja. U okviru organizacije sistema selekcije sportista, a na osnovu tradicionalnih, iskustvenih i pragmatičnih saznanja, zaključeno je da se talenat aktivira samo u procesu konkretne praktične aktivnosti, uz prisustvo odgovarajućih urođenih sposobnosti, izrazitog interesa i velike marljivosti. Izgradnji, adaptaciji, rekonstrukciji i eksploataciji sportskih objekata na osnovama validnih sportskih kriterijuma, prostornih i urbanističkih planova i zakonskih normativa posvećuje se posebna pažnja, a uporedo s tim, i nabavci i korišćenju što savremenije sportske opreme, koja spada u osnovne materijalne resurse sportske organizacije.

**Ključne reči:** organizaciona struktura, upravljanje, sistem sporta, sportska organizacija

# ZDRAVO TELO – ZDRAVO DRUŠTVO: ZEMLJA ŽENA ŠARLOT PERKINS GILMAN

**Kristina Ž. Vištica**

Alfa BK Univerzitet, Beograd

## Apstrakt

*Zemlja žena* (1915.) spisateljice Šarlot Perkins Gilman, smatra se prvom književnom feminističkom utopijom. Književnica u ovom romanu pokušava da inkorporira stavove za koje se zalagala i u stvarnom životu. Kao istaknuta feministkinja i sociološkinja svoga doba, Gilmanova u ovom romanu kreira potpuno funkcionalno društvo koje se sastoji samo od žena. Što je važnije, roman odražava njenu životnu preokupaciju fizičkim zdravljem i veru da su fizička kondicija i neograničena pokretljivost preduslovi za emancipaciju žena. Gilmanova je, takođe, smatrala da su fizičko i mentalno zdravlje neodvojivi, i da samo ako su izbalansirani mogu omogućiti pravilan rast i razvoj jedne osobe (bilo muškarca ili žene). Dajući novo značenje izrazu *U zdravom telu, zdrav duh*, Gilmanova nam kroz primer ženskog društva u *Zemlji žena* pokazuje kako su zdravo telo i zdrav duh stanovnika osnova za zdravo društvo. Cilj ovog rada je da se kroz analizu romana *Zemlja žena* i poređenja sa ličnim stavovima Šarlot Perkins Gilman uoči važnost fizičke kondicije i vežbanja za razvoj jedinke i razvoj društva u celini.

**Ključne reči:** feministička utopija, žensko društvo, fizička kondicija, vežbanje

# UTICAJ MOTORIČKE SPREMNOSTI NA REZULTATE TESTA IZ TRČANJA NA 100 METARA KOD SREDNJOŠKOLACA

Željko Zombra<sup>1</sup>, Adnan Bukvić<sup>1</sup>, Damir Ahmić<sup>2</sup>, Dževad Džibrić<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Student doktorskog studija na Fakultetu za tjelesni odgoj i sport, Univerzitet u Tuzli

<sup>2</sup>Edukacijski fakultet, Travnik, Univerzitet u Travniku

<sup>3</sup>Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Univerzitet u Tuzli

## Apstrakt

Ovo istraživanje koje je transverzalnog karaktera imalo je za cilj da utvrdi uticaj motoričke spremnosti na rezultate trčanja na 100 metara kod srednjoškolaca. Populacija iz koje je uzorak od 63 ispitanika bio izvučen, definisana je kao populacija učenika četvrtog razreda Gimnazije „Meša Selimović“ iz Tuzle, muškog pola, starih 18 godina  $\pm$  6 meseci. Uzorak varijabli u prediktorskom prostoru formiran je od dvanaest motoričkih varijabli. Kriterijumska varijabla koja je korišćena u ovom istraživanju je trčanje na 100 metara. Regresionom analizom je utvrđeno da multipla korelacija prediktorskog sistema (bazično motoričke sposobnosti) sa kriterijumom (trčanje na 100 metara) iznosi ( $R$  .70) sa objašnjenim ukupnim varijabilitetom ( $R$  Square .50) na statistički značajnom nivou (Sig. .033). To pokazuje da je čitav sistem prediktorskih varijabli značajan za predikciju rezultata u testu trčanje na 100 metara. Analizom uticaja pojedinačnih varijabli u prostoru bazične motorike može se zaključiti da varijable osmica sa sagibanjem, skok u vis sunožno (iz mesta) i polučučnjevi s teretom imaju statistički značajan uticaj na kriterijumsku varijablu trčanja na 100 metara.

**Ključne reči:** učenici, atletika, regresiona analiza



## OBRAZOVANJE I DRUŠTVENE PROMENE

**Nenad Živanović<sup>1</sup>, Petar Pavlović<sup>2</sup>, Nebojša Randelović<sup>1</sup>, Danica Piršl<sup>1</sup>, Kristina Pantelić – Babić<sup>2</sup>**

<sup>1</sup> Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu

<sup>2</sup> Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Univerzitet u Banjoj Luci

### Apstrakt

Obrazovanje, i danas, predstavlja važnu polugu u razvoju jedne zajednice, društva, naroda. Njegova važnost se zapaža, ne samo u formalnom smislu, činjenicom da se njime bavi i Ustav, kao najviši pravni akt jedne državne zajednice. Naravno, zakonska i podzakonska regulativa, koja proizilazi iz Ustava, detaljnije regulišu razvoj obrazovanja, pre svega, mladih ljudi.

Do zapaženog uzleta liberalnog koncepta razvoja pojedinih naroda došlo je 80-tih godina XX veka, što je bilo u direktnoj funkciji razvoja *globalizma*. Ovaj globalistički koncept, u kome je sav svet posmatran kao jedno veliko selo, i to u doslovnom značenju te reči, uspostavio je takve odnose u svetu, da su (zapadne) multinacionalne korporacije bile iznad nacionalnih zajednica i država. Njihova pravila, koja su štitila njihove interese, morala su da se ugrade u sve nacionalne zakone.

Sa globalizacijom je došla i agresivna sekularizacija. To potvrđuje i ne tako davna istorija Zapada, koja je donela i nametnula neke nove vrednosti. Pritom je Zapad odbacio neospornu činjenicu da je vera (religija) jednog naroda ta koja gradi kulturu. Zbog toga je i Evropski parlament u svojoj povelji, a u ime Evropskih naroda, svesno odbacio svoje hrišćanske korene, i naravno, svojim demokratskim igrama, nametnuo Bolonju, odnosno obrazovni sistem takvog naziva, koji odgovara globalističkom pogledu na svet kao veliko selo.

Naša struka, fizička kultura, nije pošteđena ovakvih novonametnutih pravila u obrazovanju. I o tome će biti više reči u ovom radu.

**Ključne reči:** Globalizacija, religija, Bolonja, fizička kultura

# HARIZMATSKO LIDERSTVO U MENADŽMENTU U SPORTU

**Dragan Životić<sup>1</sup>, Zvezdan Terzić<sup>2</sup>**

<sup>1</sup>Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

<sup>2</sup>SD Crvena Zvezda

## **Apstrakt**

Harizma je pozitivan i privlačan kvalitet ličnosti. Ona može biti rezultat atributa lidera, situacionih uslova ili interaktivnog procesa između lidera i sledbenika. Danas prevladuje shvatanje da je harizma rezultat percepcije atributa lidera, odnosno njegovih stvarnih kvaliteta i ponašanja. Harizmatско liderstvo se definiše kao interakcija između lidera i sledbenika, a razlikuje od drugih tipova liderstva po efektima na sledbenike. Od drugih tipova liderstva razlikuje se na osnovu nekoliko faktora – setom ponašanja, setom ličnih osobina, specifičnim percepcijama i pripisanim osobinama od strane sledbenika i specifičnim efektima na sledbenike.

Harizmatски lider transformiše potrebe, vrednosti i aspiracije sledbenika od ličnih interesa ka zajedničkim interesima. Omogućava da sledbenici postanu veoma spremni da se lično založe za ostvarenje misije lidera i da rade i izvan onoga što im je obaveza. Najčešće se ovaj vid liderstva javlja u organizacijama koje su u osnivanju kada još uvek nije jasno šta bi trebalo da se radi kako bi se obezbedio opstanak i prosperitet, kao i u organizacijama koje imaju mogućnost da preduzmu novu aktivnost koja je kao ideja prihvatljiva za sledbenike. Takvi uslovi favorizuju ulogu lidera koji je sposoban da definiše kriznu situaciju i ponudi ubedljive strategije za uspešno suočavanje sa krizom. Harizmatски efekat takvih lidera će nakon prevazilaženja krize biti privremen ako vizija nije kontinuirano realizovana.

**Ključne reči:** liderstvo, harizma, vizija, organizovanje

CIP - Каталогизација у публикацији -  
Народна библиотека Србије, Београд

005:796(082)(048)

37.013.83:796.71/.72(082)(048)

796.032:1(082)(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција Образовање у спорту (12 ; 2016 ; Београд)

Zbornik apstrakata / 12. Међународна научна конференција Образовање у спорту : Београд, 2016. година ; urednici Violeta Šiljak, Melina Nikolić = Book of Abstracts / 12th International Scientific Conference Education in Sport ; editors Violeta Šiljak, Melina Nikolić. - Београд : Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet, 2016 (Београд : RIS Studio). - 74 str. ; 21 cm

Tiraž 100.

ISBN 978-86-6461-006-3

1. Up. stv. nasl. 2. International Scientific Conference Education in Sport (12 ; 2016 ; Belgrade)

a) Спортски менаџмент - Апстракти b) Спортисти - Образовне потребе - Апстракти c) Олимпизам - Апстракти

COBISS.SR-ID 223611404